

Naročnina mesečno
25 Din, za izuzem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izuzemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEČ

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Pastirsko pismo avstrijskih škofov:

Obsodba hitlerizma

Avstrijski škofje so z dunajskim nadškofom kardinalom Innitzerjem na čelu izdali za božič pastirsko pismo, ki je zelo pomembno, tako z ozirom na kaos, ki danes na svetu vlada in sredi katerega škofje opozarjajo na katoliške smernice javnega življenja, kakor z ozirom na nenormalne razmere v Nemčiji, odkoder skušajo zanesti v Avstrijo duha plemenskega paganismu.

Pismo ima po smislu tri dele. Prvi del je zanimiv po tem, ker izraža popolno soglasje škofov z državopolitičnim kurzum kanclerja Dollfussa in ker škofje na ta način temeljito demantirajo mnenje izvestnega časopisa, da bi njihova znana prepoved udeleževanja duhovnikov v političnih strankah pomenila afront škofov proti sedanjemu režimu.

Drugi del odločno obsoja zmote takozvanega narodnega socializma, boljše rečeno, fašizma v Nemčiji, in ga očividno ni smatrati samo kot avtoritativno izjavo avstrijskih škofov, ampak brez dvoma izraža mnenje tudi nemškega episkopata, ki zaenkrat še molči k gotovim pojavom zadnjega časa v Nemčiji, da ne bi dal Hitlerju povoda, da bi naprtil odgovornost za skoro neizogibni spor med Cerkvijo in režimom na škofo. Značilno je, da inozemsko časopisje vprav ta del božične poslanice avstrijskih škofov predvsem poudarja. Tretji del verskega pisma izjavlja, da je prepoved političnega udeleževanja avstrijske duhovščine v obstoječih strankah samo začasna značilnost, da nikakor ne pomeni, da bi se Cerkve odpovedale svoji pravici, da vpliva na javno življenje v smislu krščanskih načel.

Kardinal Innitzer

ta samega, ki je blagoslovil vladajoče avstrijske državne, ker vladajo državo iz pravega krščanskega prepričanja. Dollfuss je postavil vse svoje delo v državi in za državo na podlagi

sporazumnega sodelovanja med Cerkvijo in državo

in to mu je šteti v največjo zaslugo. Poskrbel je že zdaj za potlačitev protidržavnih revolucionarnih struj in teženj, je izdal odločne naredbe za zaščito javne pravosti, poživil je verskega duha v šoli in vzgoji, reorganiziral armado krščanskega duha, sklenil konkordat s sv. stolico in se lotil ogromnega dela nove ustave, ki naj ustvari družabni red na podlagi poklicnih stanov v krščanskem smislu. Zato imajo škofje trdno zaupanje v takšno vladno, vsak kristjan pa je moralno dolžan in po vesti obvezan, da tej vladi pomaga in z njo sodeluje.

Dollfussova Avstrija: Vzor krščanske države

Katoliški shod na Dunaju — tako začenjajo avstrijski škofje svojo okrožnico — je pričel o tem, da si je Avstrija pod predsednikom Miklasom in kanclerjem Dollfussom postavila za nalogo, da je v kraljestvu božjem na zemlji bransk katoliške vere. Kancler je izjavil, da je njegova vlada trdno odločena, da obnovi javno življenje v krščanskem duhu in da idejo stanovske države postavi za podlago reformi političnega občestva in gospodarstva. Treba je posebno poudarjati, da so te smernice avstrijske vlade dobile toplo pohvalo svetega očela.

Proti nasilju z desne in anarhiji z leve:

Avtoriteta krščanske demokracije

Nato škofje razlagajo neminljiva načela državnege reda, kakor sledijo iz krščanstva. Ta njihova izvajanja so naperjena tako proti anarhizmu in komunizmu kakor proti fašizmu in s tega stališča gotovo jako važna, ker tako proti revoluciji kakor proti reakciji postavljajo program krščanske obnove družbe in države. Vsako avtoriteto — izvajajo škofje — je treba izvajati iz Boga in vsaka šloveska avtoriteta mora temeljiti na božji avtoriteti.

Ne surova sila, ampak samo božja avtoriteta daje človeku pravno oblast nad sočlovekom

in zato mora tisti, ki vlada, vladati samo le na tej osnovi. Vedeti mora namreč, da je samo namestnik božji, da vrši svojo oblast takorekoč samo v prenešenem delokrogu in da je zato v prvi vrsti postavljen po milosti božji. V nasprotnem slučaju bi njegova avtoriteta pomenila samo tiranijo in despotizem in na mesto svobodne pokorščine bi stopilo človeka nevredno suženjstvo. Na mesto prava bi stopilo nasilje, in oblast, ki bi se hotela postaviti proti božji postavi, opirajoč se samo na nasilje, bi pomenila protipravno upravicilo in neupravičen poseg v svobodo in neodvisnost človeka ter prokletstva vredno potlačitev slabjšega po močnejšem. Zakonita, na npravem načelu božje avtoritete sloneča oblast pa je nujno potrebna, ker vsako, še tako majhno občestvo potrebuje vodje, gospodarja in upravitelja, z drugimi besedami, avtoritete, kateri se morajo vsi v obsegu božje in npravstvene postave brezpogojno pokoriti. Zato je

absolutne obsodbe vreden vsak anarhizem in vsaka revolucija

Nikakor namreč ni res, da bi takozvana ljudska volja sama na sebi brez ozira na avtoriteto Boga in npravstvenih zakonov ter npravstvenega reda mogla zahtevati zase absolutno avtoriteto. Tudi ljudstvo ni samosuverensko, ampak ima nad seboj Boga, npravnost in pravo. Zmota je, da bi gola večina ali pa skupna vsota vseh glasov in materialne sile utemeljile kakšno avtoriteto ali suvereniteto, kakor jo v tem smislu ljudstvu nekateri pripisujejo. Tudi ljudska volja ne more biti najvišji, od vsakega božjega in npravnega prava neodvisni zakon. Od takimenovane ljudske suverenitete je samo še en korak k nebrzdni svobodi, ki ni nobena svoboda, ampak se izrodi končno v nasilje anarhizma, komunizma in brezbožnega socializma, ki so

znailci smrti človeške družbe

Zato je treba — tako nadaljuje avstrijski škofje — najodločneje obsoditi revolucijo pa tudi vsako javno nasilje, ki skuša nositelje državne avtoritete in njihove zakonite organe odstraniti po političnem umoru, ki je in ostane v vsakem slučaju gnusen zločin in ki se ne more ne opravičevati ne proslavljati.

Bombe in granate, možnarji in dinamiti niso dovoljeni kot orožja privatnega prava, ampak samo v

vojni. Zato ima državna oblast pravico tako nasilje, če treba, kaznovati tudi s smrtno kaznijo, da zaščiti življenje in varnost mirnega prebivalstva.

H'lerizem je v jedru - poganslvo

Škofje prehajajo sedaj k centralnemu delu svojega pastirskega pisma, k odločni obsodbi narodnega socializma oziroma hitlerjevstva. Medtem ko se namreč Avstrija oziroma Dollfuss — kakor škofje poudarjajo — prizadeva ustvariti krščansko državo, ki naj bi bila

brank miru med narodi,

eredišče zapadne kulture in vzor državnega reda na podlagi krščanskih moralnih principov, pa se godi v Nemčiji nekaj čisto drugega. Sedanji nemški režim je Avetriji vsilil bratomorno vojno, katere ni kriva Avstrija. Avstrija zahteva polno državno suvereniteto in od nikogar ne moteno notranjo upravo, od česar ne more in ne sme odstopiti. Toda ta spor — pravijo škofje — nima samo političen, ampak je v svojem jedru religioznega značaja. Dejstvo je, da so škofje Nemčije že pred leti soglasno obsodili narodni socializem z verskega stališča in ga odklonili. Te obsodbe verskih in cerkvenih zmot narodnega socializma niso preklicali tudi ne ko so se sprijaznili z novim političnim redom, zato, ker je režim obljubil, da bo poskrbel za krščansko pravno razmerje med državo in Cerkvijo.

Tudi konkordat med Nemčijo in sveto stolico se nanaša samo na to pravno razmerje med državo in Cerkvijo, ne pomeni pa niti najmanj priznanja ali odobravanja verskih in cerkvenih zmot narodnega socializma —

tako pravijo avstrijski škofje dobesedno. Kar se tiče izvajanja konkordata, pristaja sodba samo sveti stolici, toda ves svet ve, da je razmerje med Cerkvijo in državo v Nemčiji napeto in da vzbuja resne skrbi. Zaradi tega so v skrbih tudi avstrijski škofje, če se skuša narodni socializem importirati v Avstrijo, ker pomeni v svojem bistvu versko zmoto. Narodni socializem je zmota, ker

učí plemensko blodnjo, ki vodi k narodnemu sovraštvu in vojski med narodi. Človeštvo je ena sama družina, zgrajena na pravici in ljubezni. Obsojamo nekrščanski sterilizacijski zakon, ki je v nepomirljivem nasprotju z naravnim pravom in krščanstvom. Bog hoče pravi krščanski nacionalizem, ki terja ljubezen do lastnega naroda in domovine, ki pa obenem zahteva vzajemnost vseh narodov na podlagi pravice in ljubezni. Radi tega je treba obsoditi tudi plemenski antisemitizem.

Nad vsakim nacionalizmom stoji vera, ki je nadnarodna. Ona je izvor in pospešilnica resnične kulture v vsakem narodu, ni pa omejena na en sam narod, ampak ima nalogo, da prinese izveličanje vsemu človeštvu in na ta način pomaga tudi k npravni blaženosti

Največja železniška nesreča v zgodovini

Mrtvaški vlak v božični noči

Pogreb 217 žrtev

»Ponedeljski Slovenec« je priobčil včeraj prve podrobnosti o katastrofalni železniški nesreči, ki se je zgodila v bližini Pariza v noči od sobote na nedeljo in pri kateri je bilo prizadetih nad 500 človeških bitij. Včerajšnje uradno poročilo je priznalo že 199 mrtvih in več sto ranjenih, med katerimi jih je nad 40, ki se še bore s smrtjo. To je v zgodovini železnice sploh največja železniška nesreča na svetu, ki se je kedaj dogodila. In ker je smrt žela na predvečer božičnih praznikov, je strahota tega solza polnega dogodka presunila na milijone domačinov in milijone tujcev, ki so sočustvovali z žrtvami smrti, ki je tako grozovito razsajala v luči jasne in božičnih dreves L. 1933.

Kako se je zgodila nesreča

V soboto ves dan so vlaki iz Pariza odhajali z velikimi zamudami. Tako je tudi prvi vlak, ki pelje do mesta Nancy in ki bi moral zapustiti pariško postajo ob 17.49, odpeljal šele ob 19. Strojvodja, ki ni videl pred sabo niti deset metrov, je vozil zelo počasi, da bi se izognil morebitni nesreči. Iz Pariza so ob 19.25 spustili na isto progo drugi brzi vlak 25 bis Pariz—Strasbourg, to se pravi, da je ta vlak odpeljal 25 minut za prejšnjim. Ko je prvi brzi vlak Pariz—Nancy privozil do Pont-de-Chaveau, to je do 1500 m pred postajo Lagny-Ihorigny-Pomponne, je strojvodja opazil signal »zaprt« in je takoj ustavil vlak. V resnici je dober kilometer pred tem vlakom bil blokiran drugi vlak. Vlakovodja je po predpisih postavil za svojim vlakom predpisano signalizacijo t. j. petarde, ki naj bi eksplodirale v trenutku, ko bi na tisto mesto privozil drugi vlak, in strojvodjo opozorile, da je pot zaprta. Nato se je vrnil zopet na svoj vlak, na katerem so potniki kramljali o vzroku postanka.

V tistem trenutku je privozil od zadaj s hitrostjo 110 km na uro brzi vlak Pariz—Strasbourg — to hitrost je kazal aparat Flamant, ki so ga našli v stroju — in s strahovito silo treščil v vlak, ki je stal na progi. Tresk je bil strašen in se je čul več kilometrov daleč. Štiri vozovi vlaka, ki je stal na progi, so bili dobesedno zdrobljeni. Vsi vozovi so bili polni ljudi. Lokomotiva zadnjega vlaka je zavozila na razbito železno ogrado vagonov in se nato prevrnila.

Skozi noč je jeknil krik stoterih ranjenec, ki so v pričakovanju svidenja z domačimi na božični večer padli pohabljeni in poškodovani, strašno razmešani med razbite železniške vozove. Razen prvega voza ter lokomotive brzovlaka, so bili vsi ostali vozovi popolnoma razbiti. V prvem vozu so se vozili na dopust gojenci pariške vojaške akademije, ki so edini izmed potnikov ostali pri tej nesreči popolnoma nepoškodovani. Gojenci so celo pridno pomagali pri reševanju ranjenec.

Grozila je še ena nesreča

Nesreča bi skoraj bila še večja, da niso v zadnjem trenutku ustavili komaj 100 metrov pred razvalinami razbitega vlaka drug ekpres, ki je vozil v nasprotni smeri proti Parizu. Ker se je nesreča dogodila na odprti progi, nasprotni ekpres pa bi se bil imel srečati že čez nekaj minut, so ponovno nesrečo le s težavo preprečili. Oba tira sta bila vaa zasuta z razbitinami voz. Nasproti vozeči ekpres bi bil zavozil v gotovo smrt nove stotine ljudi, da ni strojvodja z vsvo silo z nasprotno paro zavrl z enako hitrostjo 105 km na uro vozeči vlak.

Med ranjenci, ki so jih našli med razbitimi vozovi, so tudi trije narodni poslanci, ki so za Božič hiteli k svojim družinam domov. To so Henry Rollin, Schleiter in Gas on Poittevin. Na kraj nesreče je kmalu prihitel tudi msgr. Lamy, škof iz Meauxa, ki je dal mrtvim zadnji blagoslov, ranjenecem pa delil svoje poslednje olje. Škof se je na razvalinah grozne nesreče razjokal nad tolikimi človeškimi žrtvami. Zjutraj se je pripeljal tudi pariški nadškof kardinal Verdier.

Kdo je kriv?

Pariz, 27. dec. tg Na ustih stotisočev se nahaja sedaj vprašanje, kdo je zakrivil to katastrofo. Vozniški vlaka in glavni kurjač sta ostala pri življenju, za to ne bo težko najti krivca. Policijske oblasti so takoj aretirale oba in celi dan in še pozno v noč je trajalo zasliševanje. Oba sta odgovarjala v neki omotici, kar ni čuda po tako naravnost čudežni rešitvi iz smrtnega objema. Preiskovalni sodnik si ni mogel ustvariti nobene jasne slike. Oba sta le prisegala in zopet prisegala, da sta vozila pravilno, da sta na kraju, kjer je dovoljeno pogoniti vlak na hitrost 120 kilometrov, na uro vozila le z brzino 102 kilometrov in da so vsi signali kazali na prosto pot.

Istčasno pa je strokovna komisija raziskovala na kraju nesreče vse podrobnosti, iz katerih bi se dalo ugotoviti, kako je prišlo do nesreče, ki je okrvavela božični večer toliko družin. Komisija je ugotovila, kolikor je pač mogoče ugotavljati med razvalinami dveh vlakov in med strašnimi slikami žalosti in obupa, da so signali delovali pravilno in da so bili zaprti, ko je privozil brzovlak. Vse priče, vse ugotovitve komisije na aparaturi signalov potrjujejo vtis, da je krivda na vozniku lokomotive, ki da ni opazil zaprtih signalov in zdivjal naprej po progi.

Sicer pa je tudi mnogo glasov, ki obremenjujejo sploh vodstvo železniškega omrežja »Est«, ki je

vseh narodov brez izjeme. Radi tega je treba obsoditi tudi idejo nacionalne cerkve.

Tretji del pastirskega pisma avstrijskih škofov se bavi z vprašanjem, kako je treba tolažiti prepoved avstrijskih škofov, da se morajo duhovniki umakniti iz strankarsko-političnega življenja, o čemer bomo poročali ob drugi prilici.

brez dvoma najbolj zanično med vsemi francoskimi železniškimi omrežji in je nudilo potnikom med vsemi najmanj telesnega in duhovnega komforta. Preiskava bo morala iti torej na širino in priti bodo morali strokovnjaki od drugih železniških omrežij, ki bodo morda lažje odkrili grehe v organizaciji prometa na »Estu«, ki ima na vesti največje število povojnih železniških katastrof v Franciji.

Nemarnost kompanije?

Hudo obremenjuje vodstvo železniške kompanije tudi dejstvo, da ni bila v stanu spraviti na kraj nesreče takoj potrebno zdravniško pomoč in sredstva za prenos ranjenec. Cele tri ure po katastrofi so imeli železničari na razpolago samo eno nosilnico. Veliko ranjenec, ki je še odeslo življenje iz nesreče same, je vsled nemarnosti ali vsled popolnega pomanjkanja zdravniške službe enostavno zmrznilo. Po Parizu so izvedeli za nesrečo, ki je največja v zgodovini železnice, šele po 4 urah, akoravno Lagny ni oddaljen več kot 50 kilometrov. Prvi vlak z ranjenci pa je prišel v Pariz šele ob 4 zjutraj, torej 8 ur po nesreči. Kompanija »Est« čaka velika odgovornost, da se bo oprala pred francosko javnostjo, ki ob teh 500 žrtvah postaja jezna in zahteva, da se krivci, pravi krivci tolikega gorja najdejo in kaznujejo.

Snoči so oblasti izpustile strojvodjo in kurjača ekspresa, ki je povzročil 23. t. m. strašno katastrofo pri Lagnyju. Preiskovalna oblast je namreč ugotovila, da signali res niso v redu funkcionirali. Preiskava se nadaljuje.

Pogreb

Pariz, 27. decembra. AA. Število mrtvih, ki jih je zahtevala železniška katastrofa pri Lagnyju znaša že več kot 200. Točna številka ni še nikjer objavljena. Vsa trupla, ki so jih prenesli na pariško vzhodno postajo in ki jih je 191, so zdaj identifikirana in jih bodo danes pokopali. Glavna dvorana vzhodne postaje je preurejena in pripravljena za današnjo žalno svečanost, ki ji bodo prisostvovali tudi predsednik republike Lebrun, predsednika senata in poslanske zbornice, predsednik vlade itd.

Dopoldne se je vršil pogreb Lagnyjskih žrtev v navzočnosti predsednika republike g. Lebruna, predsednika vlade g. Chautempsa, pariškega kardinala Verdiera, mnogih parlamentarcev in velike množice ljudi. Minister za javna dela g. Paganon je imel govor, v katerem se je v imenu naroda poklonil nesrečnim žrtvam in izjavil, da se bo vršila nepristranska in temeljita preiskava, ki naj dožene in v bodoče onemogoči vzroke za takšne strašne železniške nesreče. Sprčo tolikšne žalosti, je nadaljeval minister, hoče ves narod, da se vsa znanost in tehnika postavi v službo varnosti. Železniški signali in zavore se morajo izpopolniti kar najbolj mogoče, da se rešijo in zaščiti človeška življenja. Vlada bo to nalogo nadaljevala z vso energijo in v vsem srcem.

★

Kralj in kraljica na Bledu

Bled, 27. dec. Danes popoldne ob 4.05 sta Nj. Vel. kralj in kraljica s svojim spremstvom prispele na Bled.

Poboji v Sofiji

Sofija, 27. decembra. AA. Današnje »Utro« poroča, da so snoči ob 23.30 pred hišo generala Lazarova v Sofiji v ulici Karja Borisa napadli generalovega brata Slavka Lazarova, ko se je ta z nekim svojim prijateljem vračal domov. Štiri neznanne osebe so pristopile k Slavku Lazarovu in ga pričele biti z palicami in z revolverji po glavi. Njegov prijatelj je pri tem tako odreden obbojazni, da se ni mogel niti premakniti. Ko je Slavko Lazarov padel ves okrvavljen na tla, so napadalci zbežali v dve smeri. »Utro« poroča dalje, da preiskuje sedaj zadevo politična policija, kar smatrajo, da gre za politični napad. Policija je izvršila hitro preiskavo v pisarni zapadnopokrajinske organizacije.

V zvezi s tem napadom priobčuje popoldanski list »Novo Vreme« izjavo organizacije VRTOP. Po tej izjavi se je nedavno tega ta organizacija razdelila v dva dela. Slavko Lazarov je pristopil v skupino, ki zastopa stališče, naj bo organizacija VRTOP samostojna in naj ne bo v nobenih stikih z organizacijo VMRO. Napad na Slavka Lazarova je posledica teh nasprotnih stališč.

Boris bolan

Sofija, 27. decembra. AA. Listi poročajo, da je Nj. Vel. kralj Boris pred dnevi obolel na influenco in da so mu zdravniki svetovali, naj ne zapusti sobe.

Šef nemškega generalnega štaba odstopil

Berlin, 27. dec. Wolffov urad poroča: Predsednik Hindenburg je sprejel ostavko, ki mu jo je podal šef generalnega štaba general Hammerstein. Ostavka stopi v veljavo 1. februarja 1934.

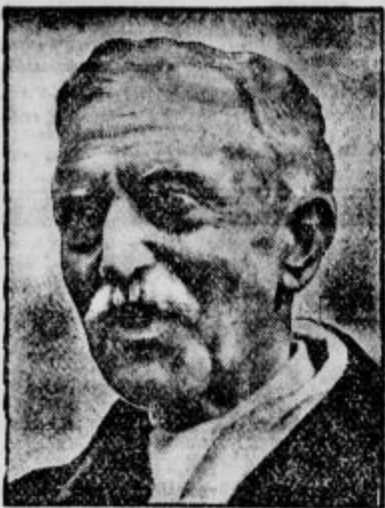
Srečni ljudie

Pariz, 27. dec. AA. Po nekem poročilu, ki ga je dobil »New York Herald« iz Moskve, je neko plemo samojedov, ki očividno še ničesar ne ve o izpremembi ruskega režima, poslalo božične čestitke blagopokojnemu carju Nikolaju II.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno oblačno. Temperatura okoli nič. Kaže, da bodo padavine.

Zagrebska vremenska napoved. Zmerno toplo oblačno, megla, nekoliko padavin. Vreme se bo polagoma poslabšalo.

+ Francesco Macia voditelj Katalonije

Barcelona, 27. dec. tg. Voditelja Kataloncev Francesca Macia, ki je svoj narod po dolgih in trdih borbah končno vendarle privedel do cilja: da je dobila Katalonija avtonomijo, ni več. Umrli je med božičnimi prazniki. Pred predsedniško palačo ves dan stojijo desetstisoči, ki hočejo še poslednjič videti in pokropiti najpriljubljenejšega in najbolj spoštovanega moža v Barceloni.

Rodil se je l. 1859. Sprva je bil častnik v španski vojski in je dosegel čin polkovnika. Kot višji častnik je zavzemal kot ostali častniki kralju udano stališče in se ni udeleževal politično. Šele diktatura Primo de Rivero in vedno naraščajoče nezadovoljstvo Špancev z njo ga je privedla do tega, da se je postavil na čelo separatističnemu gibanju Kataloncev.

Zahteva Kataloncev po neodvisnosti ima dva vzroka: rasnega in gospodarskega. Katalonski jezik je od kastiljanskega bistveno različen. Tudi karakterne značilnosti obeh plemen so drugačne, posebno glede veselja do dela in gospodarskega napredka, kar je Kataloncem veliko bolj prirojeno kakor ostalemu španskemu narodu. Poslednje lastnosti so bile vzrok, da je postala Katalonija izrazito industrijska dežela, kar ni slučaj v ostali Španiji. Baš radi tega pa nosi Katalonija in je nosila prej še bolj največje breme davkov, ker od ostalega revnega kastiljanskega naroda ni bilo močje preveč iztisniti za državne blaginje. Poleg tega so prejšnje španske vlade vedno podpirale Kastiljance na škodo bogate Barcelone, kar je Kataloncem še bolj pogožgalo, da so si zaseleli neodvisnosti svoje zemlje.

Tedaj je stal na čelu katalonskega gibanja Cambo, vodja regionalistov, ki je l. 1919 predložil cor-

teom načrt statuta, ki je določal za Katalonijo lasten parlament in lastno upravo. Ta predlog je bil zavrnjen. Nezadovoljstvo s Cambovim neuporabom je imelo za posledico delitev katalonskih pokretov, ki niso do tedaj po Cambovi lastni besedi: »Monarhija ali republika? Nobena, ampak Katalonija!« zavzeli nobenega stališča do kraljevega vprašanja, ampak zahtevali samo svobodo v svojem razvoju. Radikalni elementi so se pridružili novi stranki »Accion Catalane«, ki so bili mnogi, da je uresničitev njihovih ciljev odvisna samo od popolne spremembe režima v Madridu oziroma od revolucije. Na čelo te stranke je stopil polkovnik Macia.

Zasledovanja Primo de Riverovega režima so ga l. 1924 prisilila, da je zapustil Španijo in iskal zavetja v Parizu. Od tukaj je vodil separatistično-revolucionarno gibanje doma. L. 1929 je bil pripravljal prevrat v Španiji in je bil že skoro na koncu s pripravami, ko so ga z njegovim štabom vred na zahtevo španske vlade novembra meseca 1926 aretirale francoske oblasti. L. 1929 je bil iz Španije ponovno izgnan in je potem živel v Bruslju. Ker po padcu diktature l. 1930 ni bil pomiloščen, se je vrnil septembra 1930 skrivaj v Barcelono. Bil pa je takoj v hiši svoje hčere aretiran in po policiji ponovno izgnan preko meje. Šele 22. februarja 1931 je bil pomiloščen. Njegov sprejem v domovini je bil triumfalen.

Po padcu monarhije 14. aprila 1931 in proglašenju republike v Španiji je bila v Barceloni izključena katalonska republika, na čelo katere se je postavil Macia in 16. aprila 1931 sestavil prvi samostojni katalonski kabinet. V programu na svoj narod je izjavil, da zahteva Katalonija v novi državi se španski federativni republiki upravno avtonomijo. 17. aprila se je zedinil z madridsko vlado Zamore, da nosi dotedanja katalonska pokrajina odslej naslov katalonske države v španski republiki.

Naslednje mesece se vršile volitve so pomenele za Macio novo zmago. Kljub temu pa se je zavaljati samo njegovi diplomatični previdnosti in razumnosti, njegovemu političnemu tenkočutju in njegovi dalekovidnosti, da so se dolgotrajna poganjanja z madridsko vlado o katalonskem statusu kljub odporu njegovih radikalnih pristavev, ki so zahtevali popolno ločitev od Španije, končala z uspehom za obe strani. 20. novembra 1932 je izvolilo katalonsko ljudstvo, ki predstavlja več kakor šestino celokupnega španskega naroda, prvič svoje zastopnike v lastni katalonski parlament in s tem tudi Macio za prvega predsednika avtonomne vlade Katalonije, kar je ostal do svoje smrti.

Naslednik Macie kot predsednik katalonske vlade bo najbrž sedaj španski poslanik v Bruslju Salvador Albert, ali pa bolj verjetno Cambo, ki je Macio še pred smrtjo izrinil iz političnega vodstva Katalonije.

Nemčija se naj pogaja z vsemi ali pa se ne bo z nobenim!

Pariz, 27. dec. b. Snoch je bila seja ministrov za državno obrambo pod predsedstvom ministrskega predsednika Chautempsa. Na seji vlade so govorili o posvetovanjih med francosko in nemško vlado glede nenapadnega pakta. V tukajšnjih političnih krogih izjavljajo, da je sklepanje takega pakta še daleč v bodočnosti. V vladnih krogih posebno naglašajo, da so dosedanja razgovori med Poncetom in Hitlerjem imeli zgolj informativni značaj in da doslej ni prišlo do nikake izmenjave kakih diplomatskih not. Agencija Radio javlja o snochni konferenci ministrov za državno obrambo, da so ob tej priliki pretresali zadnje poročilo berlinskega poslanika Francoisa Ponceta. Na temelju dosedanjih razgovorov francoskih državnikov z zastopniki Male zveze in Poljske prevladuje prepričanje, da se Francija ne more neposredno pogajati z Nemčijo.

Na današnji seji v Elizeju se je razpravljalo o stališču Francije napram nemškemu zahtevam, ki se stojijo po informacijah »Excelsiorja« iz sledečega:

1. svrha razorožitvene konference je omejevanje in znižanje oboroževanja ene države na račun druge,
2. sprejem nemških predlogov znači likvidacijo

vojnih klavzul versailleske pogodbe, predno bi se te praktično izvedle, 3. z ustanovitvijo napadnih oddelkov narodno-socialistične stranke pade Francija v odkrito inferiornost z ozirom na dejanske moči, ki se morejo mobilizirati. Ta inferiornost obstoja že itak z ozirom na industrijsko organizacijo Nemčije na področju proizvodnje vojnega materiala. Kar se tiče od Nemčije ponujenega nenapadnega pakta, tudi ta ne pride v obzir, ker bi na ta način postala Zveza narodov brezpomembna, prav tako Briand-Kelloggov pakt, kakor tudi lokarna pogodba. Francija pa bi bila popolnoma ločena od Poljske in Male zveze. Francoska teza je jasna. Nemško oboroževanje je zadeva vse Evrope in radi tega se o tem vprašanju more sklepati edinole v Zenevi. Francoski odgovor Nemčiji bo imel tudi to vsebino. V ostalem se bodo nemško-francoski razgovori nadaljevali, toda edino in izključno le z namenom razjasnitve v obojestranskih stališčih. Pertinax v »Echo de Paris« potrjuje v celoti zgornje formacije in dodaja, da bo vlada danes popoldne v Elizeju to stališče sankcionirala. Izključno je, da bi Francija to stališče sprejela.

„Germania“ kupi „Berliner Tagblatt“

Berlin, 27. dec. b. Vršijo se pogajanja med založniško družbo »Germania«, ki je last bivšega kanclerja von Papena in založbo »Mose«, ki je lastnica »Berliner Tagblatt«, »Germania« namerava kupiti »Berliner Tagblatt«, ki je bil namenjen v glavnem za inozemstvo. »Berliner Tagblatt«, ki je imel nekdanj naklado preko 300 tisoč izvodov, jih ima sedaj komaj 25.000.

Nemško letalstvo

Bruselj, 27. decembra. b. Tukajšnji »Soarc« objavlja zelo zanimive podatke o razvoju nemške aviacije. Izdatki za nemško zrakoplovstvo so leta 1932 znašali 465 milijonov belgijskih frankov, leta 1933 pa eno milijardo. Ker po mirovnih pogodbah ne sme Nemčija organizirati vojnega zrakoplovstva, daje nemška vlada močne denarne in druge subvencije pilotskim šolam, aeroklubom in posebno vsem tistim, ki izdelujejo aeroplane. Nemška Lufthansa je dobila subvencijo 111 milijonov belgijskih frankov. V Nemčiji obstoja danes 450 aeroklubov z preko 2000 aeroplanov. Nemčija ima danes 5—6000 dobro izvežbanih pilotov.

Belgrad za brezposelne

Belgrad, 27. dec. m. V belgrajski mestni občini se je danes vršila občinska seja, na kateri je bilo sklenjeno, da bo mestna občina skupaj s centralnim odborom za prehrano brezposelnih vzdrževala 4 javne kuhinje. Za vzdrževanje je občina odobrila kredit 100.000 Din. Na današnji seji se je pretresala tudi vloga na ministru za socialno politiko in narodno zdravje za zaposlitev brezposelnih z ozirom na zadnje uredbo vlade za javna dela. Občinski odborniki so sprejeli sklep, da se z vsem strinjajo in da bodo tudi od svoje strani naprosili pristojne ministre, da se naj v letošnji državni proračun vnesejo posebne postavke za izvrševanje javnih del na teritoriju Belgrada, Zemuna in Pančeva. Občinski odbor je mišljenja, da bi se v tem slučaju lahko znatno zmanjšal proračun belgrajske mestne občine.

Ljubljana, 27. dec. AA. Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič dne 28. t. m. ne bo sprejemal iranih strank, ker bo uradno odsoten.

Ljubljana, 27. dec. AA. G. podban dr. Pirkmajer v petek 29. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo odsoten.

MIRIM kraljica čokolade

Mirimovi BISKOTI. V trd sneg 4 beljegov umesaj 14 dkg presejane čokolade, 17 dkg nestrane smetane, ne kuhinske čokolade »Mirim« in narezane bele mandeljne. Iz te zmesi oblikuj okrogle biskote, katere peči na oblatih v zmerno topli pečici. Kuhajte z Mirim kuhinjsko čokolado.

Iz učiteljskega življenja

Belgrad, 27. dec. m. Tu se je danes vršil izredni občni zbor banovinske učiteljske organizacije iz moravske banovine. Na tem občnem zboru je bila izrečena nezaupnica predsedniku izvršilnega odbora Jugoslovanskega učiteljskega združenja Domjanu Rašicu. Občni zbor je sprejel tudi vse zaključke zadnje konference predsednikov banovinskih učiteljskih sekcij radi saniranja razmer v učiteljskih vrstah. Bil je sprejet tudi sklep, da bo s 1. januarjem prenehal izhajati »Jugoslovanski učiteljski glasnik«, glasilo opozicije proti Domjanu Rašicu. Tega dne so se na zbrali v Nišu tudi učitelji, pristajači Domjana Rašića. Tudi ti so po svoji konferenci izdali komuniké, kjer pravijo, da ima opozicija proti Domjanu Rašicu tudi politično ozadje in da oni zaradi tega sporazum predsednikov banovinskih učiteljskih sekcij odklanjajo ter stoji in bodo stali neomajeno za glavnim odborom Jugoslovanskega učiteljskega združenja, kateremu predseduje Domjan Rašić.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. dec. m. Sofijsko akademsko društvo »Gusler« je povabilo za božične praznike belgrajsko akademsko pevsko društvo »Obilje« v Sofijo. »Obilje« bo priredil v bolgarski prestolici dva koncerta. Na povratku se bo ustavil »Obilje« v Pirotu, kjer bo društvo ravnatoko priredilo koncert.

Belgrad, 27. dec. m. Nocoj ob 19.20 je bil pred tukajšnjim sodiščem obsojen na smrt Mihajlo Marković, bivši bančni ravnatelj, radi umora, ki ga je izvršil 1. maja skupaj s pokojnim Miljkovićem, nad trgovcem Slankovićem.

Seja odsekov TOI

Obrtnišтво

Včeraj je imel sejo obrtni odsek Zbornice TOI, ki je razpravljala o raznih važnejših stvareh, med temi o zborničnem poslovniku, proračunu, obrtni zakonodaji in davčnih vprašanjih. Posebno živahna je bila razprava o nelegalnem obrtovanju (šušmarjih), o stiski oblačilnih strok, ki jo povzročajo nekatera velika podjetja (Bat'a, Tivar) s svojimi prodajalnici in popravilnicami in o vprašanju, kako v današnjih časih omejiti za dogledno dobo ustanavljanje novih podjetij, kakor so to storile že nekatere tuje države v interesu zaščite obstoječih podjetij.

Po živahni debati so bile sprejete resolucije, iz katerih posnemamo:

Proti šušmarstvu

Iz ankete Zbornice TOI je razvidno, da je poleg 20.000 obrtnikov poedincev v naši banovini okoli 10.000 nelegalnih obrtnikov. Kosmati letni zaslužek teh nelegalnih obrtnikov cenijo na 40 milijonov dinarjev. Čisti zaslužek vseh naših 18723 malih obrtnikov znaša po davčni cenitvi 46 milj. dinarjev. Največ nelegalnih obrtnikov je kmetijskega in delavskega stanu. Zato zahtevajo obrtniki, naj se izda poseben zakon za pobijanje nelegalnega obrtovanja. V tem zakonu naj se opredeli točen pojem šušmarstva, določijo naj se kazni, poslaj šušmarji naj se proglase za nične itd.

Proti velepodjetjem

Nadalje naj se omeji ustanavljanje novih obrtov, podružnic in rokodelskih popravilnic. Industrijskim podjetjem naj se dovolijo razprodajne prodajalne samo po mestih z več kot 50.000 prebivalci. Na ta način bi se obrtništvu še najlažje izognilo konkurenci velepodjetij, ki po svojih lastnih prodajalnih razpečavajo poceni blago med ljudstvo. Obstoječe prodajalne naj bi se v tem smislu tudi omejile. Obračunskim strokam naj bi se prepovedalo popravljati lastne ali tuje izdelke. Vsako izigravanje teh predpisov naj se kaznuje. Ustanavljanje novih obrtov pa naj se kratkoma ukine. Detaljna prodaja blaga po grostih mora biti prepovedana.

Predpisi proti nelojalni konkurenci naj se izpopolnijo tako, da se prepreči pretirana in nesolidna reklama. Nadalje naj se prepove reklama na izdelkih, ki niso predmet dotičnega konkurenta.

Trgovski odsek

Sejo trg. odseka je vodil zb. preda. g. Jelačin. Poročilo o sklepih konference za revizijo zakona o obrtnih je podal g. dr. Pless kakor tudi o zborničnem poslovniku, službeni pragmatiki, pokojninskem pravilniku, pravilniku za zb. razsodi-

Belgrajski umetniki gredo v Sofijo

Zadnje leto beležimo izredno in vsestransko zblizanje med nami in Bolgari. Stiki so na vseh poljih postali res živi. Posebej se kulturno-umetniški. Pred tedni je gostovala v Belgradu zaključena skupina bolgarskih slikarjev, ki je bila v marsičem odkritje. Sedaj pa se pripravljajo belgrajski likovni umetniki, da dostojno vrnejo obisk.

Za pravoslavni božič (7. januarja 1934) bo v Sofiji svečana otvoritev jugoslovanske slikarsko-kiparske razstave. V Sofiji je nedavno zgrajen umetniški paviljon, ki bo jugoslovanske umetnike kot prve sprejel v svoje okrilje. Gredo v glavnem člani najpomembnejšega belgrajskega umetniškega društva »Oblik«. Branko Popović, Balaz, Stanojević, Zdrinski, Bjelić, Lučev, Pjer, Martinovski, Stijović, Ličenoski, Palavicini, verjetno tudi Dobrović. Razstava bo obsegala približno 120 del. Trajala bo 14 dni. Zlasti je treba poudariti, da bodo otvoritvi razstave prisostvovali vsi zgoraj imenovani umetniki, kar je za osebo zblizanje naših in bolgarskih slikarjev posebnega pomena.

Takoj za slikarji odide v Sofijo deputacija belgrajskega Pen-kluba, ki prispe v Bolgarijo 10. januarja. Take in podobne korake, ki gotovo vodijo k preprotnemu kulturnemu zblizanju, je treba kar najtopleje pozdraviti. Škoda samo, da ne gredo naši Pen-klubi skupaj v Sofijo (tudi slovenski in hrvaški), ker tak obisk bi bil vsekakor polnozvočnejši.

Mariborsko gledališče: Floramy

Kar smo na prvi božični praznik videli, ni bogve kakšna kvaliteta. Splitski skladatelj je za slovel po svoji »Mali Floramy« bolj nego po svojih drugih opernih delih kakor »Splitski akvarel«, »Pierot illoc«, »Jurek in Siefek«. Tijardović Ivo ustvarja precej drugače kakor njegov splitski sorojak Josip Hatza. Njegova glasba je lahka in razvnuemajoča kakor južnaška toplota in prijetnost;

Utrinki

NOVO JAPONSKO OPORIŠČE NA KOREJI

Japonci so z mrtlično naglostjo pričeli na obali severne Koreje graditi in utrjevati po širokoplozno načrtu pristanišče Rassin. Radi tega se v Moskvi precej razburjajo, ker bo to najbližje oporišče za vojne operacije blizu Vladivostoka. List »Ridee armee« »Krasnaja zvezda« se zelo podrobno peča s tem najnovejšim korakom japonske vojaške vodstva in pravi, da more služiti pristanišče Rassin kot izvrstna zveza med Japonsko in pokrajini, ki jih je zadnja leta v vzhodni Aziji okupirala Japonska. Iz Rassin je moglo te železnice v najkrajšem času vreti močne vojaške oddelke tako v južno, kakor v severno Mandžurijo. Prav tako je ogrožen Vladivostok, ki je najvažnejše izhodišče Rusije na Veliki ocean. Moskovski list tudi podčrta, da bo Rassin zgrajen tudi kot letalska baza japonskega vrtačnega brodograja.

KATOLIČANI V ŠPANJI

Osrednje glasilo španskih katoličanov »El Debate« piše: Od deščičarskih strank se pričakuje, da bodo svojo politiko in svoje zadržanje napram republikanski vladi jasno opredelile. Toda njihovo zadržanje je bilo vedno jasno, lojalno in patriotično. Popolnoma so se prilagodili američnem papežu Leonu XIII. ter izjavom španskega episkopata in papeža po proglašenju republike. Zato priznavajo državno oblast pod vsako obliko in steer tako lojalno, kakor je to značilno za katoličane. Pripravljeni so državnino in javno življenje z lojalnimi sredstvi podpirati. Španski katoličani ne vidijo nobene težave v tem, kako se prilagoditi republikanskim ustanovam. Treba je pa tudi poudariti, da so bile dosedaj ustave in temeljni zakoni delo vlade, ki je bila prezeta fanatičnega antika-

te, o zborničnih taksah ter pravilniku o povračilu potnih stroškov zb. svetnikom. Poročilo o davčnih reformah je podal g. Zagar. Končno je odsek razpravljal o sporih radi nelojalne konkurence in o prošnjah za podelitev državljanstva.

Industrijski odsek

Industrijski odsek je razpravljala o zborničnem proračunu, kjer je soglasno odobril predlog predsedstva. Zbornični novi proračun za 1934 znaša v izdatkih 2.994.041 Din (l. 1933 2.856.930 Din), dohodki pa so proračunani na 3.156.000 Din (1933 2.997.500 Din). Izkazan je presežek 151.959 Din kot blaginjska rezerva.

Nadalje je razpravljala industrijski odsek o raznih novih pravilnikih za zbornično poslovanje itd. Po daljši debati si je industrijski odsek osvojil predloge predsedstva glede teh pravilnikov. Poročilo o davčnih vprašanjih je podal gl. tajnik Zbornice g. Mohorič. Orisal je podrobno položaj državnih financ, posebno se je pečal s sedanjo davčno prakso in podal podatke o delu finančnega odbora, ki je doslej razpravljala o neposrednih davkih ter nekaterih novih taksah. Finančni odbor je nekatere postavke rezerviral, nekatere sprejel, nekatere pa odklonil. Posebno ostra je bila debata o obveznosti izdajanja računov na monopoliziranih obrazcih. Nadalje so razpravljali o položaju industrije in kritizirali preveč optimistična poročila Narodne banke. Bili so stavljeni predlogi glede lesne stroke, glede tarif itd. Obširna debata se je razvila o trošarinah na stavbni material, kjer je padel predlog naj se trošarina zamenja s takso na gradbena dovoljenja, ki bi bila odvisna od množine pri gradbi porabljenega materiala.

Odlikovanje naših obrtnikov

Na včerajšnji seji obrtnega odseka Zbornice TOI se je vršila skromna, toda iskrena in zanimiva svečanost.

Na poziv ministrstva trgovine in industrije je Zbornica za TOI predlagala v odlikovanje Mednarodnemu uradu narodnih razstav v Bruslju dva obrtnika, ki sta se posebno odlikovala s svojimi umetnoobrotnimi izdelki. To sta bila gg. Alojzij Smerkolj, kleparski mojster in izdelovalec predmetov iz točnega bakra iz Ljubljane in Miha Vahtar, knjigovez in izdelovalec fine umetne galanterije iz kože v Mariboru. (V vsej državi je bilo samo 20, v naši banovini pa samo dve mestu.) Belgijska vlada, odnosno mednarodni razstavni urad je predlogu ustrejel in podelil predlaganim odlikovanje. Diploma in zlati plaketi je izročil vprico zbranih zborničnih članov odlikovancem zbornični podpredsednik g. Josip Rebek z lepim nagovorom.

poživahnjujejo jo splitske folklorne prvine. Vsa sila, kolikor jo prihaja iz te opere, je v funkciji živahne, lahkotno žuboreče melodike, ki se utrinja samoposebi iz centra tega gibanja ob splitski Rivi. Razposajeno, potegavščinarsko, simpatično grobo je vse to veselo razkošje, ki ni bilo ob karnevalski sceni v prvem dejanju dovolj krepko nakazano. Za ta neizrečeno temperamentni splitski življenj je bilo to skakljanje in prerivanje vse-prmrtvo in mirno. Do hrupavosti bi se bila ta človeška celokupnost na odru lahko razvpila in razkričala, pa bi nikomur ne šinilo v misel, da bi utegnili biti to pretirano. Ves ta burleski okvir, ki ma v šjoru Bepu svojega rasnega reprezentanta, i žlahtnimi utripi dveh operetnih izbrancev v ozadiju ima svoj ekvivalent v tej gibčni, moderni glasbi. Kar se avtorskemu kolektivu pri operetni reviji »Stoji, stoji Ljubljana« ni posrečilo, to je skladatelj, libretistu, scenografu, dirigentu, koreografu itd. Tijardoviću uspelo: odmev je tukaj, ker je tvorec segel v živce... Split je v tej opereti našel samega sebe. Prav je, da smo za Ljubljano videli tudi v Mariboru, kakšen je ta Split, pa četudi na prvi božični praznik, ko bi se tudi blaginjske skrbi morale umakniti potrebi primernejšega izbora. Opaziti je bilo, da je orkester premočan za naš solistični in zborni material. Polet scenične bujnosti in bajnosti, ki se nudi scenografu velikega formata zlasti v prvem dejanju, so brzali budžetni pristrizki. Vodilni ljudje ob ponedeljkovi premijeri so bili dirigent Ljotje Herzog, režiser V. Skrbineš, Udovičeva, ki se je v drugem dejanju povzpela do mojstrske dramatičnosti ter Sancin, ki je bil v ravnovesju s pevske nalogami tudi igravsko izredno aktiven in ustvarjal. Delež priznanja pripada tudi vsem drugim sodelavcem. Nekateri med njimi so, dasi na operetnih tleh, pokazali resnobne kreativne ambicije (Furijanov markantni polkovnik, Zakrajškove stoozdolna anglosaksonska devica, Zamejčič-Kovičeve vulkanske itava šjora Petronilla, Kovičev šjor File, Medvenov šjor Dane, Tovornikov tovariš, Harastovičev Picaferra, Gorinškov redar, Blažev pribornik itd.). Pevske vaje med odmori so bile to pot bolj klavrne. —c

toliciama. Republika pa, ki bo z besedami in dejanji pokazala, da hoče dati Cerkev dostojno in enakopravno življenje in ki bo spoštovala njene pravice, taka republika pa more računati na iskreno podporo vseh katoličanov.

POLOZAJ NEMSKIH KATOLIČANOV

»Frankfurter Zeitung« od 19. decembra poroča, da so bil časno ustavljeni sledeči katoliški listi: »Westdeutsche Volkszeitung«, »Maerisches Volksblatt« in »Pfalzer Tagblatt«. Zadnji dnevnik, pravi »Frankfurter Zeitung«, je policija ustavila radi tega, ker je dokazal v enem članku, da pri katoliških duhovnikih niso našli komunistične literature pri hišnih preiskavah, ki jih je napravila bavarska policija, kakor so poročali narodno-socialistični listi. — Samo ta konstatcija na ljubo rešnici je zadostovala, da je list bil ustavljen!

ANGLIKANI IN PRAVOSLAVNI

Poslednja leta so ortodoksni krogi večkrat iskali stikov z angleško Visoko cerkvijo. Sedaj pa se je 94 letni metropolit Simeon iz Vrne ostro izrazil proti vsem takim poskusom. Izjavil je: »Združjenje pravoslavja z Anglikanci je mogoče le tedaj, če anglikanska cerkev brez zadržkov vse sprejme, kar uči pravoslavna cerkev.«

VERSKO SOVRASTVO V MEHIKI

Sodišče v Durango je obsodilo p. Luciana Rogo na tri mesece zapore in denarno kazen 20 pezor, ker je v bližini vasi pod milim nebom daroval sveto mašo. Lastnik travnika, na katerem se je brala sveta maša, je bil kaznovan z enako kaznijo.

Za povečanje medicinskega instituta Akcija Društva medicincev v Ljubljani

V članku »Sluša telji ljubljanske univerze«, ki smo ga objavili pred dnevi, je bil tudi naslednji odstavek: »Zanimivo je posebno dejstvo, da je število medicincev letos zelo napredovalo napram lanskemu. Na medicinski fakulteti je vpisanih 53 Poljakov. Medicinska fakulteta se bori s prostori. Predavalnice so pretesne. Uvedena je bila akcija za omejitve sluša teljev medicinske fakultete, kjer naj bi se določil numerus clausus 150 sluša teljev...« Na to smo prejeli sledeče pojasnilo:

Društvo medicincev je kot predstavnik vseh sluša teljev medicinske fakultete v zadnjem času — radi pretesnih prostorov — pokrenilo akcijo za razširitev medicinskega instituta — ne pa za omejitve sluša teljev, kakor je bilo v Vašem cenj. listu omenjeno.

Res se je o numerus clausus marsikaj govorilo in je celo profesorski zbor medicinske fakultete na svoji seji sklenil uvesti numerus clausus, ki bi pa naj veljal dozdaj samo za inozemce — vendar smo sluša telji medicinske fakultete proti vsakemu omejevanju študentov-medicincev — proti vsakemu numerus clausus v kakršnikoli obliki! Borimo se za prostor in mir, ki nam je za intenziven in resen študij v prvi vrsti potreben.

Razmere na medicinski fakulteti in delo o imenovanju akcij bo nekoliko osvetlila resolucija, ki je bila v preteklem tednu razposlana na merodajne oblasti:

Slovenci smo dobili medicinsko fakulteto leta 1919. Stavba je mogla sprejeti okrog 80 študentov; takrat pa jih je bilo ca. 50. Ze od začetka dalje — torej 14 let — se vršijo vsa predavanja in vaje v istih predavalnicah in istih laboratorijih — medtem, ko se dotok sluša teljev stalno veča. Našemu notranjemu dotoku — t. j. dotoku domačih študentov — se je pridružil še dotok inozemcev — tako, da se v prostorih, ki morejo zadostovati največ 100 sluša teljem — gnete letos 216 dijakov.

Da je to velik higijsen nedostatek in da vpliva to na razmere uničujoče na študij, ni treba še posebej poudarjati.

Številni dotok sluša teljev na medicinski fakulteti Univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani jasno kaže sledeča statistika:

V letih 1919—1928 varira število sluša teljev med 60—80; najvišje število je doseženo v zimskem

semestru 1928 z 82 sluša telji; od leta 1928 dalje prične število sluša teljev vidno naraščati, tako, da je v l. 1929—30 vpisanih že 95 sluša teljev, 1930—31 101, 1931—32 115, 1932—33 148 in 1933—34 že 216 sluša teljev.

216 študentov v prostorih za 80, največ 100 ljudi!!!

Zato je akcija za razširjenje prostorov v medicinskem inštitutu ljubljanske univerze — in sicer »atomske predavalnice, sećirnice in kemijskega laboratorija — nujno potrebna.

Pripominjamo, da je v stavbi medicinske fakultete že od l. 1919 dograjena anatomsko predavalnica, za katero se pa še do danes ni našlo toliko kredita, da bi se ista opremila.

Po cenitvah univerzitetnih profesorjev gradbene stroke in drugih strokovnjakov znaša celotni proračun samo za opremo anatomsko predavalnice 200.000 Din.

Sluša telji medicinske fakultete prosimo g. župana, finančni odsek mestne občine ljubljanske, banovino, g. bana in ostale merodajne oblasti, da se za medicinsko fakulteto ljubljanske univerze zavzamejo in vstavijo omejitve vsoto v svoj proračun.

Ce se to vprašanje končno ne bo ugodno rešilo, bomo primorani — baš kakor pred štirinajstimi leti posečati univerze v Zagrebu, Beogradu ali v inozemstvu. Največji odstotek bi šel brez dvoma — radi prenatrpanosti domačih univerz — v inozemstvo. Jasno je, da bi bil to velik minus za naše ožje in celokupno narodno oz. državno gospodarstvo.

Zavedati se pa je treba tudi, da oviranje razvoja narodne kulturne i. štitiucije vpliva uničujoče na kulturni razvoj in preporod naroda.

Zato je v interesu države, banovine in občine, kakor tudi nas samih, da se to vprašanje končno-veljavno ugodno reši!

Za društvo medicincev:

Zvegelj Francé,
tajnik I.

Nezmeškal Viljem,
t. č. predsednik.

To resolucijo so podpisala in podkrepila tudi vsa akademska strokovna društva — zavežajoč se škodljivega vpliva vladajočih razmer na naporen medicinski študij.

Društvo medicincev.

Občinske zadeve

Plujske

Noe proračun sprjetel. — Pomoč brezposelnim.

Ptuj, 26. decembra.

Na zadnji občinski seji je župan sporočil, da je banska uprava podelila ptujski občini iz bednostnega fonda 20.000 Din za brezposelne. Občina je v pogajanju s neko inozemsko tvrdko, ki hoče v Ptuj postaviti tekstilno tovarno. — Glavna točka dnevnega reda je bil proračun za leto 1934. V novem proračunu je predvideno 1.537.086 Din primanjkljaja, ki bo krit z raznimi dajatvami, od katerih so nekatere nove. V svrhu razbremenjenja proračuna se še pripravljajo razne redukcije izdatkov, znižanje šolske proračuna, odprodaja občinskih objektov, ki niso potrebni v javne svrhe, ustanovitve lastne hiralnice, ker so izdatki za občinske hiralce v banovinski hiralnici previsoki in pa opustitev mestne avtonomnosti, ker stavlja ta nevezdržne finančne zahteve na mesto z le okrog 4000 prebivalci. Proračunski načrt za leto 1934 je bil od občinskega sveta soglasno sprejet. — Inventar »Mladike«, bivšega internata, se deloma razdeli meščanski šoli in Dijaškemu domu, deloma preceeni in odproda. Izpraznjeni prostori bodo služili lutkovnemu gledališču odnosno se bodo rabili za prenočevanje tujcev v slučaju kake večje prireditve v mestu. — Brezposelnim se nudi pomoč s tem, da bodo dobivali brezplačen obed ali večerjo, prenočijo pa lahko na policiji. Brezposelni domačini dobe brezplačno kosilo, če so samci, pa najdejo zaposlitev pri kuluku.

Celjske

Celje, 26. decembra.

V predbožični seji občinskega sveta je gosp. mestni načelnik poročal najprej o delu deputacije mestne občine, ki je bila zaradi regulacije Savinje v Belgradu. Ministrski svet je sklenil, da si osvoji finančni načrt, kakor ga je predložila mestna občina oziroma banovina in pride že v prvi proračun za regulacijo Savinje in priokov 1 milijon dinarjev.

Pri referatu finančnega odseka g. dr. Vrečka so bile odklonjene vse prošnje za podporo. Gasilnemu društvu se da iz mestnih zalog na razpolago potrebno kurivo. V bodoče naj se to stavi v vsakoletni proračun. — Odobri se obračun Glasbene Matice v Celju. — Pri bivši pomožni akciji za Celje in okolice je postalo nepokritih še okrog 28000 dinarjev. Ugotovi naj se natečno, koliko še manjka

Kulturni obzornik

Razstava zagrebske »Trojice«

Kot 20. umetniška prireditev ljubljanske Narodne galerije je v Jakopičevem paviljonu pod Tivolijem že ves december odprta razstava zagrebske skupine, ki si je nadela ime Trojica in ki jo predstavljajo prof. Ljuba Babić, prof. Vladimir Becić in Jerolim Miše. Pred nekaj leti so se omenjeni slikarji glede na težke okoliščnosti umetniškega življenja odločili prirediti skupne vsakoletne razstave v Zagrebu, a tudi v drugih krajih države, decembarska razstava v Ljubljani je že njihova peta skupna prireditev. Program teh razstav se ne omejuje samo na kolekcije članov trojice, nego obsega tudi redna gostovanja drugih bodisi jugoslovanskih, bodisi tujih umetnikov, in je na njihovi 3. razstavi gostoval Max Pechstein, na sedanjih, ki se je pred kakim mesecem zaključila v Zagrebu, pa imajo kar troje gostov, in sicer znanega poljskega grafika W. Skoczylasa (Warszawa), A. Motiko iz Mostaria in Fr. Pavlovca iz Ljubljane. Tako nudi skupina zagrebskemu občinstvu poleg letnega pregleda lastnih del tudi priliko, spoznati nekatere značilne umetnike iz tujine, kar je zelo srečna misel.

Pravilno je, da je Narodna galerija povabila grupo v Ljubljano, s čimer bo gotovo prispevala k medsebojnemu spoznavanju in izmenjavanju kulturnih vrednot. O dosedanjih slikih ni mogoče reči niti, da so bili sistematični niti, da so bili bogve kako

pristrčni in celo se bojimo, da smo v tem pogledu i mi v Ljubljani i oni v Zagrebu mnogo zagrešili, kar se ne bo dalo zlahka popraviti. Zdej, ko je v splošnem že prodrla prepričanje, da nosita temelje medsebojnega spoštovanja in poznanja odkritosrčna osebnost gesta in inicijativa, je javnost že domala izgubila vsako razmerje do stvari, ki so se tolikrat zlorabljale in brezglavo ter hladno prirejele. Ljudje prav za prav ne vidijo več, čemu vse to, saj ni od vsega, kar se je na tem polju godilo, čutiti nikakih oborin v naši izobrazbeni kulturi, v naši umetniški tradiciji.

Kar daje tej razstavi, ki je vzorno prirejena, za nas značilen poudarek, je dejstvo, da sta s svojimi deli na njej zastopana dva profesorja zagrebske umetniške akademije, ki se je pri njih šolalo mnogo naših slikarjev povojnega časa. Zlasti velja to za Vladimira Becića, ki je na razstavi nedvomno umetniško najbolj doznan in samorasel. Kakor pri ostalih razstavljalcih imamo tudi v njegovi kolekciji le dela iz poslednjih štirih, petih let, vendar tako izbrana, da nam i njegova i ostale individualnosti dobro stopijo pred oči. Becićevo slikarstvo je, če se tako izrazimo, akademsko, to pa v dobrem in pozitivnem pomenu besede. Stilo je zasidrano v naturalizmu, ki mu tudi osebno temperamento leži, neko odprto formo Becić vselej ljubi, jo je vselej ljubil, tudi tedaj, ko se je, kot v starejših delih, bolj približeval »modernej stvarnosti« z ostro modelacijo in preprosto grafično kompozicijo. Toda zanimivo je, da daje prednost figuri in ne krajini, kar od njega poznam, je pretežno figurativno, krajina ima podrejeno vlogo in onega o naturalizmu tedaj ni razumeti v krajinarskem smislu. Figura pa je pri Beciću sinonim za nekaj drugega, namreč za neki lap, moder in pre-

Herod - snežni mož

Oj Herodež, ti primodež,
mrzli knez jeruzalemski,
danes tvoj spomin slavimo
mi otroci bethlehamski.

Hotel si nam glave vzeti
vsem, ko bal si se zgolj Ene,
ampak slušaj: glava pade,
ali misel ne poveče.

Kaj se mužaš v svo brado,
kaj se čudiš, pamet stara?
To, kar slušaj, je resnica,
in kar gledaš, ni prevara!

Sam si, boren in matoren,
nas pa je ko listja, trave,
a ker nismo tvojih misli,
ti ne bomo vzeli glave.

Glej, še tron smo ti zgradili
iz snega in mahovine,
da na njem se boš spominjal
svoje slave, veličine.

Da zavedal se boš živo
sreče svoje opoteče,
dali smo ti žezlo v roko,
žezlo od ledene sreče.

Vladaj slavno, knez presvetli,
dokler ti nebo bo dalo:
tron se tvoj bo tlak zrušil,
čim bo sonce posijalo.

Zdej pa še — v svarilo onim,
ti brezdusni ubijalec,
ki grozš s krvjo in smrtjo —
ti odbijemo kazalec!

Griša Koritnik.

Kaj nam piše mati 12 otrok

Uboga slovenska mati, ki je pošteno vzgojila 12 otrok, vseh še živih, nam je poslala pretresljivo pismo, iz katerega je razvidno vse veliko trpljenje, ki ga ta družina trpi. Od vseh 12 otrok je le najstarejši dekle v službi ter nekoliko pomaga domu, kolikor pač more. Drugo dekle je tudi izučeno za trgovsko pomočnico ter je bila že v službi, sedaj pa je zopet doma ter bi rada šla kamorkoli za začetnico ali kaj primernege. Naslednji dve dekleti sta kuharici in obvladata srbsko in francosko kuhinjo in bi radi prišli v kakšno službo. Fant ima delovodsko šolo ter bi rad prakticiral pri strojih ter bi tako mogel domu nekoliko pomagati. Štirje otroci so pa še v šoli. Za vse skupaj pa se trudi mati. Oče zasluži le nekaj malega. Mati nam dobesedno piše: »Veliko imam skrbi in stroškov z njimi in tako mi je hudo, da ne morem več tiho trpeti, ker nimam nobene pomoči od nikoder. Vsak večer sem tako izmučena, da komaj diham. Ponoči pa jočem, mesto da bi spala. Dokler je mož malo več zaslužil, je že bilo, zdaj pa zasluži malo. Samo enemu gospodarju je služil več kot 30 let, gospodar pa je potem gle-

dal, da se ga je znebil. Zdej je mož pri drugem gospodarju, ki pa pravi, da je mož pustil vso moč pri prvem in da sedaj kot izžeta limona ne more imeti boljše plače. Na hiši imamo precej dolga in ne moremo več plačati obresti ter me zelo skrbi, kaj bo. Ne morem kupiti ne drv, ne čevljev za otroke. Dva otroka, ki hodita v šolo, imata za slabo vreme samo ene čevlje. Prvi gre dopoldne v šolo, drugi pa popoldne. V trgovini ne morem plačati računov. Povsem sem obupana. Nobeden od otrok se ne more nikamor spraviti, ker nimam nobeden nič drugega kakor to, da so pridni in pošteti, ter so vsi kolikor toliko izučeni svojega dela. Otroci pravijo, da če bi ne bili pošteti, bi sedaj že bili v službi. Sedaj tako strašno trpimo, ko nimamo niti za najpotrebnejše življenje. Meni nič zame, samo za otroke mi je in ti se mi smilijo!«

Morda bo to pismo ganilo nekaj dobrih ljudi, ki bi kakemu dekletu ali fantu iz te družine preskrbeli primerno službo. Ti ljudje so res pošteti in dobri delavci ter tudi nam znani. Naslov pove naše uredništvo.

Obisk bolgarskih intelektualov v Belgradu

Skupina Bolgark pred etnografskim muzejem.

udaren smisel za tradicijo, ki se mu po njej in v njej ohranja, ki mu oni modernizem palete, dotokajoč Beciću od modernega slikarskega gledanja, pod rokami spreminja v solidno, zelo zrelo slikarsko umetnost, ki bi nekako morala dobiti mesto na akademiji, kajti neumno bi bilo puščati pred pragom to morda neke bolj ali manj konservativno, vendar v celoti srečno sintezo tradicije in moderne. Ob Becićevih delih ima človek neprestano vtis, da jim je pripadla na prvi pogled nehalna, v bistvu pa enako težka naloga, ravno glede na potrebo sinteze nikjer ne prestopiti meja, ki so dane in ki jih prav nič ne bi bilo, kjer in ko bi se slikar popolnoma prepustil svojemu individualnosubjektivnemu čuvstvu. Tako pa stoji v ospredju njegovega slikarskega koncepta zlasti jasna in neporušna vrednost forme, ki jo ustvarja vsepoved v klasični enakomernosti in zadržani potezi. Tu je vse tako, kakor da bi moralo tvoriti barjere močnemu nasprotne- noma zagonu, plastika barve ima svojo personalno in tvorno vrednost, risba dominira (Obisk v ateljeju), gestus je obalal na sredi, tam, dokoder najmanj mora priti vsakdo, kdor hoče ustvarjati, a odkoder dalje iti, bi bilo nevarno za objektivnost podobe te vrste (Obisk v ateljeju, Dama v kožuhu). — Zanimiva igra, ki si stavlja meje in ki ravno ob tej disciplinirani misli dosega vtise, ki nanje že dolgo nismo naleteli. Ta organizirani čut za celoto, ta izrazito slikarski pogled na svet in ta sramežljivi čut za nevarnost so seveda najbrž že končni študij zelo stare tradicije, zbran v osebnosti tega umetnika, ki predstavlja v sosednem Zagrebu nekakega modernega »starega mojstra«, akademjsko slikarstvo, to pa v dobrem in pozitivnem pomenu besede.

Njegov antagonizem je prof. Ljuba Babić. Babić je slikarsko zelo načitan človek, prepotoval

je vso Evropo, nanj je vplivalo zelo mnogo stvar in on sam to priznava, kajti načina svojega slikarstva se dobro zaveda. Becić je slikar, ker mora slikati, Babić zato, ker zna. Dočim prvi vselej s slikarstvom oblikuje neki neslikarski program — on gleda svet kot slikar —, nam Babić v svojih duhovitih podobah oblikuje vselej le slikarski program kot tak, oni neslikarski, vnanjesnovni pa le posredno, to je kolikor se ga mora posluževati pri svojih zanimivih in modernih slikanih esejih. Vsaka Babićeva slika nam v prvi vrsti ne govori o kakih prisvojenih, transcendntnih slikarskih predmetih, nego o sami sebi, o svojem imanentnem predmetu o razmerju slikarstva do slikarstva in zategadelj moramo reči, da je razlika med njim in Becićem na razstavi nele časovno utemeljena, nego tudi take poučna, da smo zanjo prirediteljem razstave lahko hvaležni. Slikanje tu polagoma izgublja svojo staro prav in naravo, umetniško totalno slikarsko izkustvo se ga poslužuje pri izvedbi drugih osnutkov kot vsepriljučočega in univerzalnega sredstva, Babić, ki se je, sodeč po delih, zelo ogledoval pri van Goghju, pa tudi drugod, kot temperament ves slikar, kakemu razpredmetovanju in razosebljanju slikarstva. Skoro bodo te slike ostale brez siceršne izvenlikarske substance in videli bomo le še posamezne pravice, nekatere podobe že danes napravljajo vtis, kot da so njih predmeti in one same spleten iz barvaste žice, z istočasnostjo mnogih optik se je dokazal konec slikarstva s arega stila in nastajanje novega. Pri vsem tem je treba reči, da je to Babiću zelo resna zadeva, čeprav ga utegne s Becićem pa mu je kot ostalim lastno zares slikarsko darovito gledanje na svet in ni potreba, da omenjamo zato posamezne podoba Jerolim

Liubljanske vesti:

Nad 30.000 izletnikov iz Ljubljane

Ljubljana, 27. decembra.

Med prazniki je naša železniška uprava premagala ogromne naloge, da je odpravila vse tiste, ki so hoteli za božične praznike iz mesta. Po teh podatkih bi bilo skupaj, da je za praznike odšel najmanj vsak drugi Ljubljančan iz mesta. Jutranji vlaki so bili polni smučarjev in drugih izletnikov. Tako se je 24. t. m. odpeljalo iz Ljubljane proti Gorenjski 2600 potnikov, proti Kočevju 550, proti Novemu mestu 1200, proti Zidanemu mostu 1300, proti Kamniku 1650, proti Vrhniki 550; skupno samo ta dan 9850.

Na Sveti dan se je odpeljalo proti Gorenjski 1850 potnikov, proti Kočevju 300, proti Novemu mestu 1300, proti Zidanemu mostu 2450, proti Kamniku 1050 in proti Vrhniki 450, skupno torej 8400.

Največji promet pa je bil na praznik sv. Stefana, ko se je na Gorenjsko odpeljalo 3800 potnikov, proti Kočevju 850, proti Novemu mestu 1600, proti Zidanemu mostu 4700, proti Kamniku 1700 in proti Vrhniki 700; skupno torej 13.350 potnikov.

Vse tri dni so vlaki iz Ljubljane odpeljali točno 31.600 potnikov.

Sedaj pa še prištevamo vse tiste neštete izletnike, ki so se odpeljali za praznike ven z avtobusi. Saj so bili vsi avtobusi nabito polni, dalje tiste, ki so se odpeljali z lastnimi vozili, z avtomobili in končno še vse tiste, ki so odšli peš ali na smučeh naravnost iz Ljubljane na deželo, pa dobimo približno število 40.000 potnikov. Smučarji so imeli prav ugodno smuko v nedeljo in na Sveti dan, na praznik sv. Stefana pa jim je vse pokvaril jug.

Najbolj ekonomična kartoteka

sedanjosti je švedski sistem Agrippa, v obliki knjige brez predalov in omar. — Pojasnila daje zastopstvo za Jugoslavijo: tvrdka

M. Tičar

centrala: Selenburgova ulica 1

filijala: Sv. Petra cesta 26

Ta splošno priznana veletrgovina s papirjem nudi v največji izbiri razne knjige, registratorje, kakor sploh vse pisarniške in tehnične potrebščine. Polnilna peresa prvovrstnih znamk od 40 Din naprej.

Kaj bo danes?

Drama: »Tartuffe«, Red Sreda.
Opera: »Pikova dama«, Red Četrtek.
Nočno službo imata tekarni: mr. Sušnik, Marjtin trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska cesta 4.

★

© Silvestrov večer »Ljubljane« tudi letos ne bo zaostajal za prejšnjimi. Spored je izredno zanimiv in pester. Za to bodo v nedeljo ob 8 zvečer vsi prijatelji »Ljubljane« napolnili veliko unionsko dvorano.

© »Ljubljana« ima drevi ob 8 vajo celotnega zbora. Zaradi bližnjega nastopa udeležba nujna. — Pevovodja.

© Dobrovoljci! Dne 6. januarja 1934 bo v Kolodvorski restavraciji ob 10 dopoldne redni letni občni zbor naše organizacije. Kot smo se v svetovni vojni brez vsake sebičnosti žrtvovali za ustvarjanje kraljevine Jugoslavije, tako nas čakajo v najbližji bodočnosti važne naloge, da z isto nesebičnostjo aktivno delujemo na preporodu in duhovnem zedinjenju naše domovine. Pričakujemo, da se udeležijo vsi tovaršni korporativno našega občnega zbora in s tem pokažejo duh vzajemnosti, kot je vladal v naših vrstah na vojnih poljanah. — Odbor.

© Za mestne reveže je darovala gospe Marija Drenik 100 Din v počastitev pokojne gospe Matilde Seeman, za kar izreka mestno načelstvo iskreno zahvalo.

© »Krka« priredi na Silvestrovo družabni večer pri Mikliču s sporedom, ki bo gozovo vsakogar zadovoljil. Koncert Sentjakobskega pevskega zbora, vmes bo sviral Erklavčev šramel, nato samostojni nastop opernega pevač Jelačina in konservatoristke Sokove, nato oba v duetu, pevka Vedralova, pri klavirju prof. Škerjanec, kupletist in harmonikar Kokalj, skratka zabave dovolj. Vabljeni vsi prijatelji »Krke«!

© Sadjarska podružnica na Viču priredi drevi ob 19 v risalnic osnovne šole svoje drugo sadjarsko predavanje. Člani in društveni prijatelji vljudo no vabljeni.

© Avtotaksije (najemnike, izvoščke, prevoznike), lastnike avtobusov ter prodajalce motornih vozil, ki imajo prometne tablice za poizkusne vožnje, poziva mestno načelstvo v Ljubljani, da prijavijo najkasneje do 31. decembra 1933 v mestnem knjigovodstvu svoja motorna vozila (prodajalci motornih vozil eno vozilo) ter predložijo prometne knjižice za svoja motorna vozila, v svrhu odmere občinske davštine na vozila. Lastniki avtobusov, ki prevažajo potnike v Ljubljano in ki hočejo plačati to davštino v obliki pavšala, naj predložijo do zgoraj označenega termina mestnemu knjigovodstvu svoje oblastno potrjene vozne rede. Kdor se temu pozivu ne bo odzval, ga bo mestno načelstvo kaznovalo po določbah § 8. t. 2. naredbe o občinski davštini na vozila. (Službeni list kr. banske uprave Dravske banovine z dne 19. julija 1933 št. 382/58-II.) Hkrati opo-

Mise ob omenjenih dveh nujno vpliva nekoliko elabše, ni tako izrazit, tudi ne tako močno organiziran. Njegove oljate podobe nas ena za drugo epomijnajo akvalerne manire, barve se ne krijejo. Mise sam ljubi take, ki nimajo v sebi nikakih formalnih sestavin in so prej podobne meglicam, ki preprežajo sliko, forma je zelo zamernarjena, čeprav je v podobah dosti vrednot, izraz slike pogosto ne zadovolji. Najmočnejša podoba po pač Potepuška, v akvalernem stilu pojmovano olje, simpatična je slika Dekle šiva, drugod sili v ospredje barvno dekorativno pojmovanje (Splitko morje z Moosiem).

A. Motika razstavlja nekaj oljnatih podob in gvašeni, ki jim je stilno ozadje nekak pozni impresionizem in ki pušajo človeka bolj hladnega, nego bi ga smele. Nemara zavisi to od notranje inkongruence, ki obstoji med preveč tujinsko vplivanimi barvnimi domisleki in preprostostjo ostalega koncepta.

O Francu Pavlovcu smo že večkrat govorili. Po strukturi nedvomno dobro spada v to skupino, ki jo družijo skupna narava slikarskega talenta. Razstavil je večje število del, ki dajejo dober pregled v današnjem stanju njegovega slikanja. Pavlovec pomeni kot slikar izrazito borbo s koloritom impresionizma na njegovih tleh. Globine za barvno ravno in ploskivo v njegovih slikah ni nikdar bilo, njegovo izhodišče je bila vselej ploskev, je danes bolj kot prej, zato nastaja ponekde vtis, da imamo v slikah opravka samo s prednjimi pročelji predmetov. Do tu je vse v redu, čistoča barv nam ugaia, ni potreba, da je povsod vse iluzoristično. Toda v skladu s to barvno mislijo ni svet Pavlovcove slike, kalamiteta naturalistične krajine, v katero hoče priti vsaka stvar z nerazumljivo aspiracijo. Povedati je treba, da je šar Pavlovcovih podob eno in prekreolistična barvna predstava istih drugo, oboje pa je treba ločiti, posvetiti se je treba iskanju prikladnega predmeta ali motiva in tega bi mogla dati samo nova prekreolistična predstava sveta kot ploskev, ne pa kot prospekt. Barva Pavlovcove podobe

zori mestno načelstvo vse lastnike motornih vozil, ki so ali bodo svoja motorna vozila stavili pod plombo, da ne pošiljajo mestnemu načelstvu pismenih odjav, katerih pravilnost ni mogoče kontrolirati, temveč naj predložijo mestnemu knjigovodstvu prometne knjižice. Če je uprava policije v teh prometnih knjižicah zabeležila, da je bilo vozilo stavljeno pod plombo, bo mestno knjigovodstvo odjavo vozila potrdilo v prometni knjižici ter vozilo ertalo v svoji evidenci. — Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 23. decembra 1933, Opr. št. 58.129/33. — Zupan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc.

© Med prazniki ni bilo prestopkov. Trije prazniki, ki jih je koledarsko naključje postavilo drugega za drugim, so povzročili več skrbi tudi policiji, ki se je bala, da ne bi prišlo med temi prazniki do kakšnih neljubih dogodkov, prestopkov ali celo kaj hujšega. Pred prazniki je izvedla policija temeljito racijo po vsem mestu in okolici ter prišla okoli 100 brezdomcev, ki jih je dala po večini z mestno odgonsko postajo odpraviti iz mesta. Kakor je bil ta ukrep rigorozen, vendar se je izkazal za umestnega, zakaj med prazniki je vladal v mestu popoln mir, ni bilo večjih tatvin, ne izgrediv, niti ne drugih večjih prestopkov, pa tudi ni policija izvršila nobenih pomembnih aretacij. Da bi bilo za vsake praznike takol

Cerkveni vestnik

Stolna kongregacija Marijinega varstva (kongregacija gospe) bo imela sestanek jutri 29. t. m. (v petek) popoldne ob 5. Pridimo polnoštevilno!

Gumnišče pri Skofljici

Po več letih smo zopet dočakali, da smo imeli na naši podružnici na Sveti dan tri svete maše. Poleg tega bo naše znanke po svetu zajimalo, da smo imeli pri drugi in tretji sveti maši ljudske petje. Marijiva dekleta in vrli fantje, zlasti iz Gor. Blata, so se kar sami pripravljali, da bo petje tem lepše in je tudi bilo. Rado se zgodi, da svet pri samih športnih tekmah pozabi na Boga. Mi pa hočemo tekmovati tako, da bomo službo božjo bodisi v župni cerkvi ali pa na podružnici naredili prijetno zlasti z ljudskim petjem. Če ne drugače, naj se pa vsaj po lepih božičnih pesmih naseli v naše srce Bog.

Smlednik

En dan pred svetim večerom je po kratkem trpljenju umrl Peter Petrič, uslužbenec graščine barona Lazarinija H. Rodil se je l. 1868. v Adergasu pri Velesovem. v službo pri imenovanem graščini je vstopil l. 1894. ter tako skoraj 40 let nepretrgoma služboval; od l. 1914. pri sedanjem lastniku, prej pa pri njegovem očetu. Bil je desna roka svojemu gospodarju. Njemu je bil brezpogojno vdan in zvest. Pošten in do skrajnosti marljiv je zahteval od svojih podrejenih zvesto izpolnjevanje dolžnosti, vendar je bil do njih dober in pravičen. Vse potrebe in zahteve dokaj obširnega posestva je poznal — tudi v malenkostih. Zato ei je, čeprav pri prost, tekol ter pridobil obilo znanja iz poljedelstva. Gospodarji so ga upoštevali in je bil med njimi splošno priljubljen. K njemu so n-dili v posvete ter tako zvedeli marsikaj koristnega za gospodarstvo. Tako lepo vsejati žita kot pokojni Peter ni znal daleč na okoli nihče. S svojo marljivostjo in varčnostjo ei je ustanovil malo, a lepo domačijo. S tem je dal zgled vsem onim, ki so mnenja, da se od nesamostojnega poljedelskega dela ne da shajati ter radi tega beže v mesta. Svojega prepričanja ni nikoli zatajil, zato je tudi umrl kot pravi katoličan. — Večni pokoj njegovi duši!

teži danes v prvotno čutnorealno simbolnost, tj. bo moral tudi njegov predmet, in to bodisi v obliki kakih ideogramov bodisi česa drugega. Če se tedaj na eni sliki srečata dva zidova in dve drevesi, je jasno, da je treba ohraniti samo ali dva zidova ali dve drevesi in ti razpresti preko cele slike — slikar, prični nam zopet slikati vrste in uredi ostalo kramo po njih. Dobro bi pa bilo, ko bi se Pavlovec posvetil tudi človeku.

Občutje take magičnosti imamo v delu poljskega grafika W. Skoczylasa, ki so ga Zagrebčani povabili v goste. Skoczylas razstavlja 54 lesorezov v dovršeni tehniki, nastali so med leti 1913—1933. Snov jim je dana iz one rezanosti modernega umetniškega dela z osnovo prastare ljudsko-kulturne tradicije, ki ni značilna le za severne Slovence, nego tudi za severne narode. Če pri nas tej umetnosti običajno ne pripisujemo onih izrednih meril, ki ji jih navadno veleumestna kultura zapadnih narodov, ei moramo za to izkati zasluge le v dejstvu, da je toliko in toliko podlag te umetnostne kulture podzavestno prisotnih tudi v naših kulturah, ki so vendar le del slovanske celote, ki pa med njimi danes ni skoro nikakih živih zvez. To nam pojasnjuje onko zgodovinsko dejstvo, da je v teku stoletij toliko etničnih celin, ki so nas nekoč vezale s pradomovino, izginilo pod površjem kulture in civilizacij in da imamo danes v slovansstvu opravka s samimi otoki, ki često že ne vedo več, da so bili nekoč eno. Tak otok nam je v kolektivni umetniški zavesti pričujoči tudi v delu W. Skoczylasa, prastare zgodovinsko-etnične realnosti so se v njem spremenile v epično-kristalinično formo risbe, prečudno mešane z doživljenjsko narave ter življenja na eni in popolnoma nečloveške, že zares etnografskega simbola na drugi strani. Mi želimo, da bi bila ta kolekcija, ki vsebuje zelo mnogo lepih listov, pri nas prijetno sprejeta kot povod, da se tudi ob teh spomenikih zaustavimo kdaj z žlahtnostjo duhovnega razmišljanja povišnega človeštva ter z onim smislom za resnični narodnokulturni problem take umetnosti, ki ga veselo sledi v njenem obravnavanju pogledamo.

R. Ložar.

Mariborske vesti:

Misijonska razstava v Mariboru

V dneh od 6. do 14. januarja 1934 prirede frančiškanske misijonarke Marijine v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 veliko misijonsko razstavo, katere čisti donos je namenjen njihovim misijonom. Razstavljena bodo različna čipkana in vezena ročna dela: kot robčki, blaznine, prtici itd., različno cerkveno perilo in paramentika, kar se bo tudi razprodajalo; iz misijonskega področja bodo razstavljeni zanimivi predmeti: mali hindujski in tibetanski Budhe, ki jih imajo pogani v templjih in svojih stanovanjih, japonska in kitajska keramika, japonske svilene kimono obleke, avilnatit kitajski damski mandžun-plašči, fine vezenine in slikarija na svilo, intarzijske iz slonove kosti, pletenine iz Maroka in Konga, izdelki iz »rafije« iz Koreje, dragocene orientalske rezbarije itd.

□ Božič mariborskih revežev. Pomožna akcija, karitativna društva, zasebna dobrodelnost in mestna občina so skušale za letošnji božič z vsemi možnimi sredstvi olajšati božične praznike mariborske siromaščine. Pomožna akcija je razdelila 600 družinam podpore v živilih, v kurivu in obleki. Deležni so jih bili predvsem vagonarji in barakarji. — Mestna občina je obdarila na božičnih 285 revežev. Božičnice so se vršile v sirotišnici in hiralnici ter v mladinskem domu. Poseben odposlanec mariborskega mesta je obiskal tudi mestne hiralce v Muretinih, Ptuj in drugih hiralnicah, ter jim prinesel božična darila.

□ Silvestrovo! Novo leto bomo čakali letos zopet v dvorani Zadrugne gospodarske banke, kjer nas bo zabaval »Kovačev študent«, ki ga izvaja »Maribor«.

□ Vaja moškega zbora »Maribor« je danes v četrtek zvečer. Važno, da se je vsi udeležijo! — Pevovodja.

□ Katoliški akademikom iz Maribora in okolice sporočamo, da se vrši vpis v Panonijo do 3. januarja 1934. Posebno vabimo v naš krog tovaršev-novince. Prijavnice dobite pri odbornikih. Občni zbor se vrši po Novem letu — Klub mariborskih kat. akademikov Panonija.

□ Božično drevo za brezposelne. Pred Spat-zekovo kavarno na Aleksandrovi cesti je bilo postavljeno veliko božično drevo in so se nabirali »pripravki za brezposelne. Na podlagi dobjenih prispevkov je bilo mogoče pogostiti okoli 30 brezposelnih, ki so za praznike dobili tečen obed s pečenko, večerjo in četrtno vina.

□ Tisočkratno vožnjo z reševalnim avtomobilom je napravil požrtvovalni član mariborske požarne brambe in rešilnega oddelka g. Ivan Čerče. Pri tej priliki so mu izrekli priznane čestitke v prisotnosti vsega moštva predsednik požarne brambe prvi državni pravdnik dr. Jančič, zdravstveni svetnik dr. Wankmüller ter poveljnik Benedičič.

□ SSK Maraton — zimskosportna sekcija priredi v nedeljo 31. decembra smučarski izlet k Sv. Petru V slučaju, da zapade nov sneg, se vrši skijoring.

□ Tekstilna industrija se odziva. Tekstilna tovarna Hutter in drug je darovala mestni pomožni akciji visok znesek 60.000 Din. Tovarna Zelenko et Comp. je darovala znesek 100.000 Din pod pogojem, da se z zaposlitvijo brezposelnih zgradi nova cesta poleg njene tovarne med Linhartovo in Tržaško cesto. Tudi nekatere druge tekstilne tvrdke iz Maribora se še nameravajo odzvati povabilu mestne občine z večjimi zneski ter tako podpreti izvedbo letošnje pomožne akcije.

Celje

© Smrtna kosa. V Cankarjevi ulici 5 je umrl na praznik sv. Stefana v 70. letu starosti g. Iskrač Ivan. Pokojni je bil 82 let v službi pri tvrdki Rakusch. Bil je vzoren mož in oče in ni nikdar skrival svojega katoliškega prepričanja. Bil je dolgoletni narčnik »Slovenec«. Pogreb bo danes ob 3 popoldne na mestnem pokopališču. Naj mu sveti večna luč in naj mu Bog poplača vsa dobra dela, gospe sorodni in g. sinu pa naše sožalje.

© Poročili so se meseca decembra: Pukmeister Julij, tov. ključavničar v Gaberju in Novak Marija, pos. hči na Blanci. — Kalinšek Davorin, vojni veterinar in Pečovnik Stanislava, zasebnica v Gaberju. — Majnik Rudolf, tehnični graver in Leban Viktorija, zasebnica, oba na Sp. Hudinji. Čestitamo!

© Instalacija novega župnika. Na Novo leto bo instaliran v Grižah novi župnik g. Jakob Kosl, dosedaj župnik v Sv. Lenartu nad Laškim.

© Silvestrov večer Družabnega kluba bo v nedeljo ob pol 9 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Opozarjamo že sedaj vse prijatelje in člane Družabnega kluba na ta večer in jih vabimo, da se ga udeležijo v čim večjem številu.

© Kronika nesreč. 54 letna Antonija Leskovšek, žena vratarja pri Westnu je v noči od 24. na 25. t. m., ko je šla k polnočnici, padla na Kralja Petra cesti na pločniku in si zlomila levo roko. — 72 letna brezposelna perica Marijo Kozelj iz Nove vasi je 23. t. m. popoldne povozil neznan voznik s konji na Sp. Hudinji. Kozelleva je dobila poškodbe na levi roki. — 29 letnega Franca Vzdovnika, dlnarja v Podgorju pri Konjicah, sta v noči od 24. na 25. t. m., ko je šel od polnočnice, napadla dva fanta z noži in ga poškodovala po glavi. — 26 letnega Avguštna Jesiha, sina kočarice z Dolnega brezna pri Humu ob Sotli, je 23. t. m. dopoldne neki M. J. po nesreči obstrll s samokresom in ga zadel pod desno oko.

Trbovlje

Poročili so se o praznikih: Budin Anton, žel. uradnik v Mariboru, in Krežič Rozina, poštarica; Vozel Matija, rudar, z Jazbinšek Uršulo; Dolanc Jožef, medicinec, s Sentjuro Marijo, abiturientko iz Hrastnika; Vonta Ivan, rudar, s Koder Marijo. Bog daj obilo sreče!

Silvestrov večer s šaljivimi nastopi in pevskimi točkami priredi tudi letos uprava Družbenega doma s sodelovanjem Ljudskega odra. Mrtvega se na 85 letni prevzitek Drobež Martin se je zadnji nedeljo iz cerkve grede oglasil pri svojem nečaku in tožil, da ga duši v prsih. Ko se je ogrel in so mu postregli, je šel domov in se zaprl v svojo sobo. Ker ga ni bilo naslednja dva dni nič na opregled, je šel gospodar po lestvi čez odprto okno v njegovo stanovanje in ga našel v postelji mrtvega. Rajni je bil svoj čas daleč okoli znan tesar. — Na Stefanovo je bil pokopan 45 letni rudar Šarlah Alojz. Žena mu je umrla pred šestimi leti in pušča sedaj pet nepreskrbljenih sirot. Imel je lep pogreb. Naj počiva v miru!

Interesantna je tudi Merkatorjeva svetovna zemljepisna karta a po vsem svetu razdeljenimi 257 hišami misijonske družbe FMM. Razne slike bodo ponazorjevale njihovo delo v misijonih. Vstopnina znaša samo 2 Din. Sole imajo pri večjem obisku popust. Istečasno se vrši v stranski dvorani (bufetu) misijonska razstava Frančiškove mladine, ki razstavlja v svrhu razprodaje lastno izdelano paramentiko, blaznine, robčke, rute, prtice in slšno. Vstop je prost, prostovoljni doneski za misijone se pa hvaležno sprejemajo. V isti namen gre tudi dohodek razprodanih predmetov. Misijonska razstava bo odprta vsak dan od pol 8 jutraj do 19 zvečer. Vsi prijatelji katoliškega misijonskega delovanja se vljudo vabijo, da si razstavo ogledajo.

□ Podlegel. Pred mesecem se je ponesrečil v tovarni usnja Halbärth 51 letni usnjarski delavec Ivan Vagan. Stroj ga je zgrabil ter mu natrl hrbtnico. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je včeraj podlegel poškodb. Naj počiva v miru!

□ Silna poledica na cestah in poteh zlasti v okolici, kjer se ne posipavajo s peskom, je povzročila že več nezgod. Včeraj si je zlomila na Tržaški cesti nogo krava, ki jo je njen gospodar gural na semenj. Zivincetu je na spolzkih tleh zdrsnilo. Žival eo zavlekla s ceste stran ter jo naložila na tovarni avto, ki jo je pripeljal v klavnico.

□ S sekiro po glavi. V šolah so neznanici napadli 25 letnega posestniškega sina Miho Pernata s sekiro. Fant jim je ušel v hišo, napadatelji pa so vdrlj za njim ter ga v sobi pobili s sekiro na tla. Hudo ranjenega Pernata so prepeljali v bolnišnico.

□ Pri opazovanju pretepa ob življenje. Pred malim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča se je obravnaval včeraj slučaj, ki je vzbujal septembra meseca v Račah vseobče razburjenje. Zagovarjala sta se 21 letni posestniški sin Alojz Marčič in 22 letni posestniški sin Martin Veronik, oba iz Podove. Dne 3. septembra sta bila oba v Račah na gasilski veselici in tomholi. Srečala sta se tam s Stefanom Paumanom, na katerega sta že dolgo kuhala jezo, ter sta sklenila, da se mu ob tej priliki temeljito osvetila. Napadla sta svojega protivnika v gostilni. Marčič je bil oborožen s koso, s katero je srdito mahal proti Paumanu, Veronik pa se je podal nad nasprotnika s stolum. Ta se je branil proti napadom v kotu sobe stoječ s stolum, s katerim je odbijal zlasti nevarne zamahljaje kose. Pri enem takem zamahu je segel Marčič preveč nazaj ter zadel z vso močjo zadaj stoječega gledalca, banovinskega cestarja Antona Goleta. Udarce ga je zadel v prsi s tako silo, da je švinstila ostrina do srca. Gole se je zgrudil v hipu mrtev na tla. Sodišče je oba pretepača poštno kaznovalo: Marčič je dobil 8 let, Veronik pa 6 let robije.

□ Avto v jarku. Neljubna in nevarna nezgoda se je pripetila znanemu mariborskemu inženirju. Ko se je peljal s svojim avtom v smeri proti Sv. Petru, mu je vozilo tik za Meljem na ledenih tleh zdrsnilo ter zdrknilo v jarek. K sreči se ni avtomobilistu nič hudega zgodilo. Takoj pa so bili na mestu tudi reševalci in sicer sam mestni župan in nekateri občinski svetniki, ki so se slučajno nahajali na tem delu mesta na komisijskem ogledu. Lastnoročno so se uprli v vozilo ter ga z združenimi močmi spravili na varno cesto.

Ptuj

Preloženo. Radi nepredvidenih zaprek se je gospodarski sestanek pridobitnih slojev za Ptuj in okolico ter Ormož in Ljutomer, ki bi se moral vršiti na Stefanovo, preložil na Kraljevo v istem prostoru in z istim dnevnim redom, kakor je bilo za Stefanovo razglašeno. Sestanek sklicuje odbor za splošno in strokovno izobrazbo trgovskega in obrtniškega narajšaja.

Vsi nedeljski čitatelji našega lista, stanujoči v Ptuj in bližnji okolici, ki žele, da se jim Slovenec ob nedeljah dostavi na dom, so naprošajo, da javijo svoj naslov Alojziju Cestniku, kolporterju v Ptuj, ki bo skrbel zato, da dobi vsak čitatelj list na stanovanje do devetih, da Vam tako prihrani pot na ulico, zlasti v neugodnem vremenu.

Novo mesto

Göthejev Faust. Katoliška akcija v Novem mestu je vpriporila zadnjo nedeljo Göthejevega Fausta v Prosvetnem domu. Skoro smo bili v skrbeh, kako bodo naši diletanti odigrali tako težko igr. S vpriporitvijo smo pa bili veselo iznenadeni.

V Faustu je Göthe upodobil borbo med dobrim in zlim v človeški duši, borbo nadčloveka, ki hoče prodreti s svojim umom do zadnjih tajen naravnega in nadnaravnega življenja. Ta borba se konča z Mefistovim debakljem, ker v prologu izgovorjena beseda božjega glasu: »Človek v temnega oblasti gona, — se vedno še zaveda kaj prava, odmeva tudi ob koncu igre, ko se zgrudi mrtva zblaznela Marjetica udana v božjo voljo. — Zaloigra je bila dobro naštudirana in je v spretni režiji g. Stanke Potokarja, dosegla popoln uspeh. Vloge so bile primerno zasledene z diletanti, ki smo jih imeli priliko videti že večkrat na odru. Podali so vsi v vezani besedi označenim mislim več ali manj pravi poudarek. Nosilec dejanja Faust, Mefisto in Marjetica so svoje vloge rešili izvrstno. Zlasti nam je ugajalo Marjetičino petje. Tudi ostali igralci so bili na mestu. — Pohvaliti je treba po režiji sijajno zamišljeno scenarijo k posameznim slikam z nadvse primernimi lučnimi efekti: nebasa in pekel, cerkev, vrt, carovna kuhinja, trg, klet. Na gledalce je naredil globok vtis zlasti prolog v nebeshi, ki ga je spremljal odkleste. Posamezne pleske točke pa so bile spremljane deloma s klavirjem, deloma s harmonijem.

Opozorilo. Ker nam je dobro znana oseba, ki je odpeljala zaboj blaga iz veže Krajeve tiskarne, jo prijateljsko opozarjamo, da ga zenukrat brez posledice vrne na isti porstor, sicer jo bo prisililo orožništvo.

Naše dijaštvo

Klub dolenskih visokošolcev priredi danes, v četrtek, ob 20 javno predavanje. Predava to v. Bele: Tendence gospodarskega in kulturnega razvoja. Vstop prost.

Strahovit zločin v božični noči

Maribor, 27. decembra.

Za božične praznike so doživeli v Brebrovniku veliko razburjenje radi strahovitega zločina, ki je bil izvršen v božični noči. Na samotni stanujočega 70 letnega viničarja Antona Balaziča so našli sosedje v njegovem stanovanju umorjenega. Žrtve zločina je bila strahovito razmesarjena. Cela glava zrezana z nožem, prsni koš pa udrt in zdrobljen — vse to je pričalo, da se je vršil med zločinci in ubitim srdit boj na življenje in smrt. Storiteli so morali svojo žrtve umoriti v strahotnih mukah. Dejanje samo je še zavito v temo. Sosedje sicer pripovedujejo, da so slišali pomoči iz Balazičeve koče prepri, preklinjanje Boga in nato klice na

pomoč, kaj točnejšega pa nihče ni opazil. Pokojni Balazič je bil v celi okolici znan kot spreten mož, ki je znal vsako rokodelstvo. Stanoval je popolnoma sam v viničariji pri tujih ljudeh ter se bomo preživljal s tem, kar je zaslužil. Roparskih namenov radi tega morilci najbrže niso imeli; mogoče je tudi, da so res pričakovali pri starem skromnem možu kako bogastvo. Zločinca je bilo več ter so po dejanju v koči vse preobrili. Za mizo so se pogostili z žganjem in jestvinami, ki si jih je starec pripravil za praznike. Ormoški orožniki so pričeli takoj z energično preiskavo, ki pa še ni privedla do zaželenega uspeha. Zaenkrat se nahaja v zaporu 7 oseb.

Bankir-morilec pred sodniki

Pred belgrajskim okrožnim sodiščem se je te dni začela razprava proti bankirju Mihajlu Markoviču, ki je s pomočjo pokojnega Nikole Miljkoviča umoril belgrajskega inženjerja in trgovca Gjordja Stankoviča. Za razpravo je vladalo med belgrajskim občinstvom veliko zanimanje, ker je umor ing. Stankoviča in dramatski lov za morilcema izzval v Belgradu velikansko senzacijo.

Obtožnica očita Markoviču poleg umora še dva zločina, in sicer protipraven odvzem garancijskega pisma od gospe Jovanke Petrovič in protipraven odvzem kavcije v znesku 12.000 Din od nekega trgovskega pomočnika. Največje zanimanje občinstva vladalo seveda za prvi del obtožnice, ki se nanaša na umor ing. Stankoviča, posebno še zaradi tega, ker je glavni sokrivca in priča Nikola Miljkovič že mrtve. (Kakor smo poročali, so ga orožniki ustrelili v velebitskem gorovju.)

Ko je bila prečitana obtožnica, je sodišče takoj začelo zasliševati Markoviča. Markovič zanika svojo krivdo in trdi, da je Stankoviča ubil Miljkovič, ne

on. Ko ga sodišče opozori na dejstvo, da je nemogoče, da bi Miljkovič sam spravil Stankovičovo truplo v kovčeg, se vedno trdi isto. Med razpravo omenja večkrat odvetnika dr. Nikolo Petroviča, s katerim da je bil v poslovnih zvezah. V preiskovalnem zaporu so našli pri Markoviču več listkov, na katerih je govorila o »našem gazdi«, ki da bo Markoviču preskrbel, da bo oproščen. Zaradi tega pa je potrebno, da vse, kar je izpovedal pred policijo, prekliče. Tega se Markovič tudi dosledno drži. Na vprašanje predsednika sodišča, kdo je naš gazda, odgovori Markovič, da je to dr. Nikola Petrovič. Nato sta bili zaslišani kot prič žena pokojnega Stankoviča in žena obtoženca. Pričevanje zadnje je važno v toliko, ker ga je med govorjenjem korigirala na mig glave svojega moža, kar je prišlo tudi v zapisnik.

Drugi dan se je razprava nadaljevala in je bilo zaslišanih več prič. Za izid razprave vlada po vsem Belgradu veliko zanimanje.

Izjava

Podpisani Ciril Kočvar sem objavil v št. 275 »Slovenca« dne 1. decembra 1933 pod naslovom »Kaj pravite?« članek, ki je bil žalje za gospoda Engelberta Gangla, I. podstarosta S. K. J.

Globoko prepričan o važnosti in pomembnosti delovanja gospoda Gangla preključem in obžalujem vse žalitve, v kolikor se ikakoli njegove osebe ter me zahvaljujem, da je umaknil že vločeno tiskovno tožbo.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1933.

Ciril Kočvar.

Koledar

Četrtek, 28. decembra: Nedolžni otročiči, Kastor.

Novi grobovi

† Karolina Knebl, družina uglednega ljubljanskega trgovca g. Adolfa Knebla je začela huda nesreča. Neusmiljena smrt je včeraj jutraj ugrabila ljubljeno soprogo in skrbno mater gospe Karolino Knebl roj. Pauschin. Pokojna je bila silno ljubezniva gospa ter izredno dobrega srca. Noben revež ni odšel praznih rok od nje. Rada in redno se je udeleževala vseh naših prireditve. Bila je globoko verna in se je vsaki dan udeležila sv. maše ter pogosto prejemala sv. zakramente. Zato je smrt ni našla neprisiljavljene. Naj ji bo Bog bogat plačnik za vsa njena dobra dela. Pogreb bo v petek ob 2 popoldne izpred mrtvašnice Stara pot 2. G. soprogo in gđe, hčerki naše globoko in iskreno sožalje!

† Major Teodor Dražek je nenadoma umrl. Pokopali so ga na Štefanovo popoldne. Naj v miru počiva! Žalujemo naše sožalje!

† Ivan Bahovec, bivši tovarnar, trgovec itd., je v 80. letu starosti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v petek ob 4 popoldne iz Streliške ulice št. 37. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

† Albert Stiger. V častitljivi starosti 87. let je umrl v Slov. Bistrici veletrgovca, bivši župan in častni meščan slovenjebistriške občine gosp. Albert Stiger. Bil je človek, ki si je s pridnostjo, delom in vztrajnostjo utiral pot v življenju, pri tem pa ni pozabil na premožne, ki so trkali na njegove vrata, proseč pomoči in podpore. Svetila blažemu pokojniku večna luč, žalujemo globoko sožalje!

— Pri ljudeh, ki so pobiti, utrjeni, nesposobni za delo, povzročijo naravna »Franz-Josef« grenčica prosto kroženje krvi in zviša zmoglost za misli in delo. Vodilni kliniki dokazujejo, da je Franz-Josef« voda odlične vrednosti kot sredstvo za odprtje črev pri duševnih delavcih, slabozivčnih in ženskah.

Osebnosti

— Za profesorja verouka na drž. realni gimnaziji v Mariboru je imenovan mestni kaplan in katehet v Celju gosp. dr. Slavko Ostro.

— Iz finančne službe. Napredovali so pri Dravski finančni direkciji: Za višje katastrske inšpektorje v V. pol. skupini: Zupančič Franc, Verbič Ivan, Kavšek Karol, Pavličič Stjepan. — Za višje katastr. geometre v VI. pol. skupini: Juran Leopold, Jeras Bazilij, Osolc Franc. — Za katastr. geometre v VII. pol. skupini: Šifrer Franc, Kalin Ivan, Marinček Ivan, Armič Leopold, Prelovec Hinko.

— Imenovani so za poveljnika 3. bataljona 16. pešpolka pih. podpolkovnik Vlacav Dic; za vršilca dolžnosti poveljnika 261. zrakoplovne skupine zrakoplovni major Zdenko Gorjup; za vršilca dolžnosti pomočnika poveljnika zrakoplovnih strokovnih šol zrakoplovni kap. I. razr. Adalbert Rogulja; za vršilca dolžnosti šefa I. oddelka zrakoplovne skupine zrakoplovni kap. I. razr. Leonid Bajdak; za vršilca dolžnosti šefa II. oddelka zrakoplovne skupine kap. I. razr. Pavel Burkuš; za vršilca dolžnosti poveljnika zrakoplovne šole za streljanje zrakoplovni kap. I. razr. Aleksander Vidale in za vršilca dolžnosti načelnika intendantne bregalniške divizijske oblasti pih. major Ivan Mihelič.

— Napredoval je števč od 17. dec. 1929 v čin pih. kap. II. razr. poročnik Josip Brenc in za sanitetnega poročnika zdravnika in voj. drž. gojence dr. Stanislav Oblak.

— Upokojen je topniški narednik-vodnik I. razr. topničar polka IV. armijske oblasti Valentin Marovič, na službi v III. oddelku voj. tehničnega zavoda.

— Dorasčajoči mladini nudimo jutraj čašico naravne »Franz-Josef« grenčice, ki dosega radi tega ker čisti kri, žledec in čreva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Ostale vesti

— Vsem obiskovalcem Kofc naj bo sporočeno, da bo v nedeljo in na Novega leta dan sv. maša, če bo vreme kolikaj ugodno.

— Razprava proti Ferdinandu Novaku, bivšemu oblastnemu poslanecu in županu na Vrhopolju pri Kamniku, bo dne 2. januarja ob 12.30 v sobi št. 79. Kakor znano, bi bila obravnava končana že 5. decembra, pa je drž. tožilec zahteval navzočnost glavne obremenilne priče g. vet. svetnika Jozu Rauterja, ki je bil zadnjič odsoten. Za razpravo vlada posebno v Kamniku veliko zanimanje.

— Nevestam in dekletom! Dne 3. januarja se prične drugi tromesečni kuharski gospodinjinski tečaj. Priglasje sprejema do 1. januarja ravateljstvo Krekove gospodinjinske šole, Ljubljana VII, telefon 30-94. — Istočasno se prične tudi šesttedenski večerni kuharski tečaj.

— Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, oespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

— Koncesionirane informativne pisarne. Glede na opozorilo vojaške oblasti, da se po deželi pojavljajo slepariji, ki izsiljujejo od navčnih ljudi denar pod pretezo, da bodo za nje v vojaških zadevah posredovali, opozarjajo oblastno koncesionirane informativne pisarne v Ljubljani cenjeno občinstvo, naj takim ljudem v bodoče ne naseda.

— Na liški progi je promet vpostavljen. Za praznike se je zagrebškemu železniškemu ravateljstvu posrečilo dokončno očistiti progo med Gračcem in Kninom, tako da je potniški promet vpostavljen že dva dni. Tovorni promet pa je bil vpostavljen na Štefanovo. Vreme na liški progi kakor tudi na progi Zagreb—Sušak je mirno. Ne sneži nič več. Vlaki vozijo brez težkoč in zamuja.

— Pod vlak. Krško, 27. decembra. Jutranji vlak je privlekel na postajo kosec človeškega trupla. Pregledali so progo in našli križem razmetane kose trupla. Glava je bila razklana in komaj so spoznali v njej Milana Bohorca, brezposelnega trgovskega pomočnika. Kaj je privlelo 22 letnega fanta do tega, da si je končal življenje na tako tragičen način, ni dognano. Samomorilec je daljnem sorodstvu v Marjeto Ivančičev. Jeseni je prišel od vojakov in je bival pri svoji teti v Vidmu. Teden dni pred umorom je šel z doma, čeprav bi moral isti dan nastopiti službo v Krškem. Drugi dan pa umoru, za katerega je zvedel v »Slovenec«, se je pojavil doma. Takrat je izjavil orožnikom, da je že v Zagrebu mislil na samomor; pa takrat ni našel prilike, vendar da bo to kmalu etoril.

— Citraši citrašinjel Slovenskih narodnih pesmi za citre in petje s šaljivimi vred je izšlo 14 zvezkov in en zvezek »Nabožnih pesmi«. Za božič pa je izšel II. zvezek lepih nabožnih domačih pesmi za citre in petje. Vsebine: Božični 7, Sv. Trije kralji 1, postni 2, velikonočnih 6 in za nameček dve lepi stari pesmi: Zenitnina v Kani Gačleški in Nebeška ohect. Cena 20 Din. Priporočila Ivan Kiferle, izdajatelj in založnik. Ljubljana, Gosposka ul. 7.

— Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, tako pravijo. Prehlad, glavobol in slične bolezni ne bodo prešle, če ne boste uporabili za to nikakega protisredstva. Po vsem svetu je znano, da Aspirin tablete »Bayer« učinkovito delujejo pri sličnih bolečinah. Zato v takih slučajih ne odlašajte, ampak vzemite takoj Aspirin tablete. Te Vam bodo hitro in sigurno pomagale.

— Kupite si stanovanje v solastnini v stanovanjski hiši v Ljubljani! Ponudbe sprejema »Za druga«, Ljubljana, pp. 307.

Jugoslovanska knjigarna

Za noveletna darila priporočamo prevode najznamenitejših pisateljev svetovnega slovesa kakor so Dostojevski: BRATJE KARMAZOV, roman v dveh zvezkih, vezan Din 250; Dostojevski: BELE NOCI — MALI JUNAK, povesti in kratke življenjepis pisatelja, Din 10, vezano Din 16; Dostojevski: ŽAPISKI IZ MRTVEGA DOMA, roman, 2 zvezka, nevezano Din 24, vezano v platno Din 40; Dostojevski: IDIJOT, roman v 4 delih, nevezano Din 40, vezano v platno Din 70; Tolstoj: ANA KARENINA, roman v 2 zvezkih, Din 200, vezano v platno Din 250; Gogolj: TARAS BULJBA, roman, Din 24, vezano Din 40; Senkiewicz, QUO VADIS, roman v 2 delih, nevezano Din 80, vezano Din 100; Senkiewicz: SKOZI PUSTINJE IN PUŠČAVO, roman, nevezano Din 40, vezano v platno Din 60; Bulwer: POSLEDNJI DNEVI POMPEJEV, roman v 2 delih, nevezano Din 24, vezano v platno Din 40. — Vse te knjige ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Gospodarstvo

Produkcija premoga v Sloveniji

Pravkar so objavljeni statistični podatki o produkciji premoga v Sloveniji v mesecu oktobru 1933. Iz teh podatkov je razvidno, da je znašala ta mesec produkcija premoga v slovenskih premogovnikih 104.844 ton (lani oktobra 105.681 ton in v septembru letos 91.296 ton.) Oktoberska produkcija pomeni znatno povečanje v primeri z oktobrom, kar je sezonskega značaja. Samo letos je od septembra na oktober dvig produkcije znatno večji kot lani od septembra na oktober (nad 13.000 ton v primeri z nad 5.000 tonami). Poleg tega nam je ugotoviti, da so letos v mesecu oktobru zaloge padle znatno, bolj kot v oktobru lanskega leta.

V naslednjih podajamo podatke za oktober (v oklepajih podatki za september): produkcija 104.844 ton (91.296), oddaja (prodaja) 113.497 (99.187) ton, od tega železnicam 43.639 (31.664), od tega zopet v naši banovini 14.030 (14.740) ton, industriji 50.466 (49.600), od tega zopet v Sloveniji 27.054 (25.300) ton, izvoženih je bilo 1.258 (2.898) ton, hišna poraba je vzela 12.441 (8.060), razni odjemalci 6.173 (6.410) ton. Iz tega sledi, da je v bližini oddaja premoga bolj napredovala kot v oddaljenih krajih, ker so si že prej preskrbeli zalogo.

Nadalje je znašala lastna poraba premo-

Stan'e Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 22. december kaže te le važnejše postavke (vse v milij. Din; v oklepajih podatki za 15. dec.):

Aktiva: podlaga 19025 (—5,9), devize izven podlage 68,8 (+6,6), kovani denar 274,2 (+24,6), posojila: eskontna 1822,0 (—17,5), lombardna 305,2 (—1,0).

Pasiva: bankovci v obtoku 4177 (—43,1), žiroračuni 649,2 (+19,8), skupno obveznosti po vidu 1192,2 (+28,1), obveznosti z rokom 1093,3 (—3,3). Skupno kritje znaša 35,43 (35,44)%, od tega samo v zlatu 33,43 (33,33)%.

NARODNA BANKA KUPUJE PRI NAS PRODUKCIJO ZLATO.

Dne 23. decembra je Narodna banka kupila od francoske družbe zlatih rudnikov v Peku komad zlata v teži 7 kg 182 gr. Ta kos zlata vsebuje 680 promile zlata in 300 promile srebra. Za ta kos zlata je Narodna banka plačala okoli 250.000 Din. Družba bo še nadalje prodajala zlato v banko, ker njene instalacije za čiščenje rud delajo že od marca t. l. Narodna banka bo po dovoljenju finančnega ministra kupovala to zlato v dnevni svetovni ceni, t. j. londonski.

Ker je pričakovati v kratkem, da bodo začeli z eksploatacijo tudi drugi rudniki, saj je interes inozemskega kapitala za to produkcijo prav velik, se bo z domačo produkcijo, ki jo je cenili na 800 do 1000 kg, znatno povečala podlaga Narodne banke in z njo tudi možnost emisije bankovcev.

Bilanca drž. Hipotekarne banke

Drž. hipotek. banka objavlja svojo bilanco za 30. november, iz katere so razvidne te postavke (vse v milij., v oklepajih podatki za 31. oktober): Aktiva: gotovina in blagajniški boni Narodne banke 212,14 (122,9), posojila: hipotekarna 2200,64 (2203,4), komunalna 615,8 (615,9), vodnim zgradbam 80,4 (80,4), meničnihpotekarna 57,1 (58,0), domače menice 108,04 (111,2), lombardna 101,9 (102,2), nepremičnine 155,2 (154,4), tek. račun fin. min. 346,5 (396,96), razni tekoči računi 81,6 (76,45), odkupljeni efekti 90,8 (88,2), efekti fondov 72,16 (71,9), kavcije itd. 361,45 (363,0), razni računi 275,0 (271,0).

Pasiva: samostojni fond 164,95 (165,0), fondi in glavnice javnih ustanov 1196,3 (1190,75), hranilne vloge 827,53 (820,86), fondi 117,2 (117,2), založnice in obveznice 816,65 (816,65), predujmi tujih bank 137,0 (137,0), lombard pri Narodni banki in reeskont 238,88 (238,85), začasni tekoči račun pri Narodni banki 71,34 (71,34), tek. račun fin. min. 182,3 (191,2), tekoči rač. družbe Batignolles 100,4 (90,7), razni tekoči računi 256,7 (249,7), razna pasiva 287,5 (263,0).

Ves odtok novih sredstev kakor tudi vrnjene obroke posojil je banka porabila za povečanje likvidnosti, ki je znatno narasla. Med pasivi omejujamo ponoven dvig vlog za 6,67 milij. Dvign vlog v novembru je nekoliko manjši kot v oktobru. Skupno je v prvih 11 mesecih t. l. znašal pritok vlog v banko 102,6 milij. Din, kar je več kot pri Poštni hranilnici.

★

Amortizacijski načrt vojne škode. G. finančni minister objavlja definitivni načrt za amortizacijo vojne škode. Znesek nominalne rente znaša 4.360 milij. Din. Odobreni načrt stopi v veljavo 1. aprila 1934 in obsega vseh 40 let, ki preostajajo še za amortizacijo. V proračunskem letu znaša odplačilo 36 milij. Din, v naslednjih letih se postopoma zvišuje in doseže v proračunskem letu 1973—1974 svoto 230 milij., s katero je izvršena popolna amortizacija tega papirja. V proračunskem letu 1933 do 1934 bo amortizacija izvršena po prijavljenem zakonskem predlogu z odkupom na borzi do popolnega izkoriščenja odobrenega proračunskega kredita 36 milij. Din.

Likvidacija: Sivad, družba za snemanje iz zraka, d. d. v Belgradu je sklenila likvidacijo. Likvidatorji so že imenovani.

Monopolni dohodki so znašali v oktobru 163,9 milij. (oktobra lani 165,0), skupno pa od 1. aprila do 31. oktobra 1144,5 (1932 pa 1118,1) milij. Din. — Nadalje so znašali dohodki od taks 87,0, od carin pa 60,2 milij., skupno v prvih 7 mesecih proračunskega leta pri taksah 560,4, pri carinah pa 355,4 milij. Din.

Bankir Seligmann umrl. V Newyorku je umrl bankir Henri Seligmann, star 76 let. — Njegova banka je kot znano emitala leta 1927, za 12 milij. dolarjev obveznice Drž. hip. banke, ki so dobile po njem tudi ime.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Florjanc Franciške, trgovce z mešanim blagom v St. Pavlu pri Prebrodu št. 28. Poravnalni narok 25. januarja, rok za prijavo upnikov 20. januarja; nudi 40%. Nadalje je razglašeno poravnalno postopanje o imovini razglašeno Matilde, trgovke v Celju, reg. pod firmo Prva celjska vinarna Franc Tramschegg, veletrgovina z vinom, narok za sklepanje poravnave 1. februarja, rok za oglasitev do 27. januarja 1934.

Likvidacija: Edinosti, vzajemne gospodarske družbe. Po odluku okrožnega kot trgovskega sodišča v Zagrebu so bivši likvidatorji Edinosti razrešeni te službe in so bili za nove likvidatorje imenovani gg. dr. Oreškovič, D. Poslek in D. Lisac, katerim je v 6 mesecih prijaviti terjatve.

Odtok zlata iz Francije je ponehal. Najnovejši izkaz Banque de France za 15. december 1933 iz-

govnikov 4.630 (4.063) ton, za deputate se je porabilo 2.680 (1.997) ton vse v zvezi z bližajočo se zimo, p. padlo pa je v zalogah 6 (148) ton.

Zaradi izredno velike oddaje v oktobru, ki je največja v letošnjem letu, so se naravno izredno zmanjšale zaloge (kot smo že omenili, v večjem obsegu kot lani). V začetku meseca so še znašale zaloge premoga 141.394 ton, v teku meseca pa so se zmanjšale na 123.414 ton, torej za skoro 18.000 ton. To je v najožji zvezi s sezonskim razvojem zalog.

Povečanje produkcije je bilo v zvezi s povečanjem števila delavcev, v septembru je bilo povprečno zaposlenih 5.411 delavcev, v oktobru pa že 5.796. Nasprotno pa se je od septembra na oktober število uradnih nadlež zmanjšalo od 215 na 213, število paznikov pa od 193 na 191. Povečalo pa se je tudi število šihotov, ki odpade na 1 delavca od 21,6 na 22, 3 in je zato tudi število šihotov naraslo od 117.603 na 129.340 ter so tudi mezde višje: v septembru so znašale 5.411.000 Din, v oktobru pa že 5.918.000 Din.

Skupno je v prvih 10 mesecih t. l. znašala produkcija premoga v Sloveniji 922.514 ton, kar pomeni v primeri z istim časom lanskega leta zmanjšanje za približno 10%, kajti lani v prvih 10 mesecih je znašala produkcija 1.023.625 ton.

kazuje zmanjšanje odtoka zlata, saj je znašal odtok le še 47 milij. frankov v primeri z 293,5 milij. v prejšnjem tednu. Situacija francoskega franka je sedaj močnejša kot pred tedni. Ves zlati sklad Banque de France znaša še vedno 77.032 milij. francoskih frankov.

Japonska drugi največji izvoznik piva na svetu. Pred vojno leta 1913 je bila največji izvoznik piva na svetu Anglija z 1.069.000 hl, sledila je Nemčija z 941.000 hl in Avstrija z 716.000 hl. Do lanskega leta se je položaj izpremenil v toliko, da je Anglija še vedno največji izvoznik (384.000 hl), sledi ji Nemčija z 285.000 hl, nato pa že pride Japonska z 122.000 hl in CSR s 102.000 hl. V tekočem letu se je to razmerje še bolj obrnilo v korist Japonske. V prvih devetih mesecih t. l. je Anglija izvozila 251 tisoč hl, Japonska 185.000 hl, Nemčija 179.000 hl in CSR 59.000 hl. Českoslovaško pa sta prehiteli Francija s 66.000 hl in Holandija s 60.000 hl.

Francosko nemška trgovinska pogajanja prekinjena. Iz Berlina poročajo, da so francosko-nemška pogajanja, ki so se začela koncem oktobra, sedaj prekinjena, ker ni moglo priti do sporazuma. Sedaj je veliko vprašanje, kako se bodo razvijali francosko-nemški trgovinski odnosi dalje.

Borza

Dne 27. decembra 1933.

Denar

Neizpremenjena sta ostala le Curih in Pariz, narasla je Praga, dočim so vse ostale devize popustile.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi bil zaključen po 9,12 na zagrebški po 9,075 in na belgrajski 9,05. Grški bont so notirali v Zagrebu 35—36 (35), v Belgradu 35 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2303,18—2314,54, Berlin 1365,97—1376,77, Bruselj 796,91—800,85, Curih 1103,35—1113,85, London 186,75—188,35, Newyork 3597,16—3625,42, Pariz 224,65—225,77, Praga 170,34—171,20, Trst 300,46—302,86.

Curih. Pariz 20,275, London 16,91, Newyork 329, Bruselj 71,90, Milan 27,17, Madrid 42,40, Amsterdam 207,85, Berlin 123,425, Dunaj 72,85 (57,90), Stockholm 87,15, Oslo 84,95, Kopenhagen 75,50, Praga 15,37, Varšava 58, Atene 2,95, Carigrad 2,45, Bukarešta 3,05.

Dunaj. Dinar notira 8,52 denar.

Vrednostni papirji

Tendena za državne papirje je bila neizpremenjena, vendar so tečaji škode bili nekoliko nižji kot pretekli teden. Promet je bil znaten in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 10 milijonov, agrarij 100.000, 7% inv. pos. 200.000, 7% Bler. pos. 7000, Priv. agr. banka 50 delnic po 231, Tobak 8 den., Rdeči križ 8 den.

Ljubljana. 7% inv. pos. 55—56, agrarij 26 den., vojna škoda 294—296, begl. obv. 39 den., 5% Bler. pos. 38—40, 7% Bler. pos. 36 den., 7% pos. DHB 44—45, Kranj, ind. zaklj. 310.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 55—56 (55, 56), agrarij 26—28 (26), vojna škoda 296—296,5 (296,50, 297, 298), 2 in 3. 289—290 (89), 6% begl. obv. 38,50—39 (38,50, 39,50), 8% Bler. pos. 39,50—41, 7% Bler. pos. 36,30 (36,20), 7% pos. DHB 53 do 54. — Delnice: Narodna banka 3850 den., Priv. agr. banka 230—233 (231), Sečerača Osjek 125—140, Impex 50 den., Trboveljska 105—120.

Belgrad. Narodna banka 3875—3900, Priv. agr. banka 235—237 (233), 7% inv. pos. 55—56,50 (54, 55), agrarij 26,50—27,50 (27,50, 27,25), vojna škoda 296,50—297,50 (298, 296,50), 2. 288—290 (289, 288), 3. 288—290 (289), 6% begl. obv. 39—39,25 (39,15, 38,25), 8% Bler. pos. 40—43, 7% Bler. pos. 36—37, 7% pos. DHB 54—56.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadranska 64,65, Landerbank 15,80, Narodna banka 155, Alpine 9,32, Steuweg 9,75, Trboveljska 14,80.

Žitni trg

S tankom proti snegu!

Mistral je prinesel v južno Francijo strahovite snežne zamete, ki so skoraj ustavili promet med Parizom in Nico. Da bi očistili ceste, so podjetni Francozi porabili tanke. S temi so tudi izvlekli na prosto vozila, ki jih je zamelel snežni mež.

Dragocenost bruseljskega muzeja:

Okostje pradavne orjaške živali

Kraljevi naravoslovni muzej v Bruslju ima zaklad, s kakršnim se ne more ponašati noben muzej na svetu. Med svojimi dragocenimi zbirkami ima tudi deset okostij pradavne živali, ki so znanstveniki dali ime »iguanodon«. Ta žival se je hranila le z rastlinjem ter je hudo podobna ameriškim leguanom, ki še žive tamkaj in spadajo v vrsto grebenastih kuščaric. Ti pradavni »iguanodoni« so bili orjaške živali. Če so stale po koncu, so bile domala 8 m visoke. Živali take velikosti so se morale druge živali gotovo bati, čeprav je orjak jedel le rastlinje. Po dolgotrajni kajpada »iguanodon« niti od daleč ni bil podoben orjaskemu »dinosauru«, ki je z repom bil celo 30 metrov dolg.

»Iguanodon« so živel v dobi starejše krede. Muzej brani še druga okostja pradavnih živali, ki so živele v dobi novejšje krede in v terciarni dobi. Posebno poučna so okostja ležečih »iguanodonov«, kakor so jih namreč našli pred 55 leti. To je takrat vzbudilo nepopisno pozornost vsega znanstvenega sveta.

Našli so jih v skladih premoga v Bernissartu pri Condéji ob francoski meji. Okamenela okostja je bilo treba kajpada zelo previdno izločiti iz skladov kamena in premoga. Ker bi se bila okost-

ja na zraku takoj sesula v prah, so jih morali na poseben način utrditi. Najprvo so poskušali tako, kakor so v Pompejih zavarovali ondote izkopanine: vse praznine zaliti z mavcem. Ampak pri teh okostjih to ni šlo. Poskušali so nato nad 30 drugih načinov, dokler se belgijskim učenjakom ni posrečilo najti pravi način. Toda tega načina ne izdajo nikomur.

Sedaj poroča belgijsko časopisje — zato ta poročila o pradavnih živalih sedaj prihajajo zopet v javnost —, da se je po preteku pol stoletja izkazalo, da je okostje treba vnovič utrditi, ker so okostja začela pokati. Ves znanstveni svet se boji za te dragocenosti. Seveda tudi ni čudno, da bi jih vsak muzej rad imel. A Belgijci jih ne dajo. Že, ko so Nemci zasedli Belgijo, so hoteli imeti ta okostja, a ž njimi niso znali ravnati. Tudi v najdišču, ki so več sto metrov pod zemljo v starih premočljivih rovih, bi bili Nemci radi prišli, da bi jih tam pobrali, a Belgijci tudi teh rovov niso izdali. Ko so Nemci pritiskali na muzejskega ravnatelja zaradi teh okostij, jim je ta tako-le odgovoril: »Sedaj ste vi močnejši! Torej kar oplenite bruseljski muzej, kakor ste zažgali louvensko knjižnico!« Nemci so nato mirovali in niso več silili v muzej.

Moda in podgana

Kanadska podgana, ki je znana po svoji dragoceni koži. Pred 25 leti je neki Čeh prinesel iz Kanade 5 kanadskih podgan, misleč, da bi se dale podgane zaploditi v Evropi, kjer bi dajale dragoceno kožo. Na ta način bi sam obogatil. Toda kmalu se je pokazalo, da je zgubila kožo podgana, ki so zrasle v Evropi, vso vrednost. Toda podgane so se kaj hitro zaplodile na Češkoslovaškem, na Bavarskem in Saškem. Njihovo število cenijo danes na 10 milijonov. Škoda, ki jo povzročajo na polju in drugod, je ogromna. Podgana je dolga 35 cm. Zdej organizirajo posebne love nanjo.

Poboi med delavci

Iz Grenobla poročajo, da so tam francoski brezposelni napadli dva laška delavca. Enega so ubili, drugega pa z lopato hudo zdelali. Prepričani so, da Italijani domačinom odjedajo kruh.

Ukrajinec Charkawjenko je po dolgem boju premagal Nemca Pinetkega. Boj je bil v Berlinu.

Trebuhi v nevarnosti

Angleška zdravnik prof. Dodds in dr. Robertson, prvi iz zavoda Courtauld, drugi iz bolnišnice v Middlesex, sta vse debeluharje tega sveta razveselila te dni z novico, da se jima je posrečilo sestaviti novo zdravilo za umetno »sušenje«. Svoje zdravilo sta že preizkusila in pokazalo je najboljši uspeh. Vzela sta mu nenavadno ime »dinitroorthocresol«. To sredstvo je 5krat učinkovitejše kakor dinitrophenol, ki so ga nedavno sestavili Američani »Bolniku« ni treba menjati življenjskih navad. Zadoštuje, da jemlje zdravilo v predpisani količini. Zdravilo prisili telo, da izloči življenjske energije, ki so se nabrale v blazinicah masti. Tako polagoma te blazinicke izginejo. Toda rož brez trnja nil Obe zdravili, novo angleško in prejšnje ameriško, postaneta lahko smrtno nevarni, ako jih bolnik ne jemlje pod zdravniški nadzor.

Zveri „Kludskega“ nimajo strehe

Cirkus Kludsky je zašel v krizo, ki jo bridko čuti tudi njegove zveri. Lastniku se je posrečilo spraviti leve, tigre in leoparda ter druge zveri v poslopje nekdanje usnjarne v Bratislavi, ki je last gospodarske in eskompinne banke. Komaj so zveri po dolgem času prišle zopet pod streho, že se je zglasil pri omenjeni banki davčni iztirjevalec in zahteval od ravnateljstva, da mora plačati 2000 Kč davka, ker je usnjarno dalo v najem. Banka je zahtevala ta denar od cirkusa, toda Kludsky ni mogel vsote plačati in zveri so morale zopet pod milo nebo v najhujšem mrazu.

General Weygand, načelnik francoske generalnega štaba, je baje podal ostavko, ker je vojni minister Daladier zavrnil njegove predloge glede novega načina rekrutiranja.

Če še ne veš

da imajo bolne rastline mrzlico. Botaniki so nedavno odkrili, da so listi bolne rastline za več stopenj toplejši kakor listi zdrave rastline; da so te dni na Danskem izdali kuhinjsko knjigo za Eskime;

da ima bencin 10-krat večjo eksplozivno silo kakor trinitrotoluol.

Irške modrosrajčnice. Na Irskem je general O'Duffy organiziral fašistično stranko, ki nosi modre srajce. Vlada je sicer to organizacijo prepovedala. Vendar pa general O'Duffy vseeno prireja obhode, katere pa policija razganja. Na podobi vidimo ženske modrosrajčnice v sprevodu. Kajpada je bila slika posneta poprej, preden je vlada to organizacijo prepovedala.

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

No vite, pa ama ja le spet enkrat srečen pretoukl du Bužica. Srečen glih na morm rečt, no, bl tku za silo. Nahter sa nas cliu strašil, de ja na bomo. Jest sm tud že sama mal cvibiala, a ja bomo al ne. No, pa sma jo le. So hoit tud tak lde, ke use bi črn vidja, kokr je u resnic. — Scer ma pa čas še ta nar več zaslug pr te reč, ke tku hiter naprej leti, de ga nubedn na ujame, če je še tku flink. Kul k lumetru preleti čas na eno uro, pa na vem. Jest mislem, de se tu sploh na more zrajtat. Mama scer tku učene ldi, ke sa zrajtat, kul kilometru je ud našga rotuža, pa not gor du lune. Ampak čas je pa use neki družga. Čas je ena hedu kumplicirana reč. Jest sam tulk vem iz lastne skušne, de keder ma člouk ta in ta dan kašna rajtenja za puglihat, ali pa kašne nepuredne in murde še puredne dauke al pa takse za plačat, tekat preleti čas sam Buh ve kul taužent kilometru na ura. Če maš pa slučajn kašn gnar za dubit, kar se pa bi malkerkat zgudi, al pa, če čakaš, de b se kašna toja prošna za prbušek rešila, tekat pa jeze čas naprej, kokr de b mou svičene škorne, kokr tauhari, na nugah. Tu m uja pusebn kronsk penzunisti tud gvišn putrdil. Noja, pa marskašn druh tud.

Vite, zavle tega ni učenaka na svet, de b znou hitrost časa zrajtat. Že zrajtat ne, ke čas na heti zmeri glih in pa tud ne za usacga glih. Pa ni sam čas tku kumpliciran. Tud gspudarska griza more bt strašn kumplicirana. Kene, leta in leta že štederaja in s nuč in dan glave belja gspudi, ke so gvišn tud tak med nim, ke znaja vopnik rajtat, de b zrajtat, kdaj bo že te grize konc. Pa im na gre skp in na gre. Zdej sa že sami scagal nad griza in prauja: Buh ja je dau in Buh ja bo uzeu. Kdaj ja bo Buh uzeu, pa te gspudi tud na veja, mi pa še mn.

Če b dal gspudi men usa ta griza u roka, jest b ii že pukazala varda. Ampak kdu u pa mene prašu na kašna viža b se dala griza udpraut, ke ma pa usak sam sebe za ta nar bi kunšnga. Baba mouč mislja. Grize pa pu. soj glav naprej rešujejo.

Seveda na ta viža na uja nkol ta prava pugruntal.

Kene, griza je velekl zlučinc. Usj Kūrteni in drug muriuci na svet še nisa tulk nadoužneh ldi pud zemla spraul, kokr gspudarska griza. Zdej pa, če čja enga zlučinka dubit u roka in tku ldi ubvarvat pred nim, hiter telefuniraja na use plati: zlučinc je tak in tak. Ma taka sukna, take blače in tak klubuk. Je stu osmdeset centimetru velekl, iz čoula mu pa na ta leu nog pauc vn gleda. Vite, tku natank ga pupišeja in še negava futugrafija razpošeja kulu.

Zdej pa puvejte, kuku čja gspudi, ke prou nč na veja, kašna je ta griza. Ke se jm še sajnal ni nkol ud ne. Kuku čja te gspudi gspudarsk griz urat zavit in nas rešt tega muriuca? Ni mugoče. In tud ud nh tega pugervat na morma. Ta reč b mogl dat takem ldem čez, ke griza dobr puznaja in maja usak dan iz no za upraut. Astn, strukuvnakem. Te b ji že zube pukazal. Če pa že gspudi nečja dat grize iz rok, nej pa saj najeja kašnga futugrafa, de u šou ud šupe du šupe, ud kuzouca du kuzouca, pud mustove in u kanale, pa nej b griza futugrafiru, de b saj gspudi vidl, kašna je ta pušast. Pol b murde že pugruntal kašna pumuč prot ne. Sej more še dohtar čluveka za žila pušlatat, de ve, kašne rnije mu more zapisat. U prejšneh časeh je tud pu vojsk zmeri kašna kuga al pa kolara vn zbruhnila. Ampak gspudi sa s znal hitr pumagat. Nisa tku cinal in cinal, kokr zdej. Kokr sa zamerkal, de je u kašn hiš kolara, sa hitr hiša zaplankal, pa je blu fertik. Zdej se pa raj gspudi sami zaplankaja, de grize na vidjo, pa misljo, de je glih tku dobr.

No, du Bužica sma jo hoit pretoukl, nej u že tku al pa tku. S puticam s že lansk let nisa lde preveč želodcu pufderbal, letas s jh uja pa še mn, kokr use kaže. Ta nar bulš ja bo letos udrezala še tista gspudična, ke u radio veckat prpoudje kul ublekc, montleku, sračk, pižam, šnaic-tihnu, farbc za žnabe pufarbat, pudra in druge take zlahtne rei, je že nakepila za Božič strašn pucen, noja, na pu zastojn. Pa Zalukarijga presgerma je kepila tud ena kišta za putice. Ona s že lohka špoga tak luksus, ke ma pousod protekcia. Če grem pa jest kam kej kupi, me pa prou gvišn kar udereja. Zatu b ja jest prou lepu prusila, če se ji na frizaga, de b še men kašn prou fajm pelcmontleček skumenderala. Seveda prou pucen, če mugoče na pu zastojn, ke velik na morm dat zajn, ke sm taka reuca, de se me Buh usmil. Pol pa kašn lipništ b m tud prou prsou. Rada b se tud jest u noumu let mal bl puštrekala, kokr sm se letas. No, pa sej sami dobr veste, kašne sma babnce.

Astn, zdej pa, ke se letas več na vidma, pa vošm usm mojem lubem braucem in dražestnem braukam take bužične prazнке, kakršne s sami želeja. Usakmu pusebi na morm vošt tu, kar b rad. Kene, smučari b mel rad velik snega, pa huteki gor pu Gurejnskem tud. Srumaki pa velik deru in štainkolna, de b na zmrvzal. Sit Me s želeja apetita, lačn pa, de b mel kej za jest. Kronsk penzunisti b mel spet rad, de b se tiste kronce, ke jh ulečeja, že vnder enkat u dinarje spremenile. Iz ena beseda: usak b mou rad kej družga. Ta nar bulš b še blu, če b dubu usak tist, kar nuca, ke tku b blu prec grize konc. Jest s pa za enkat sam tu želim, de b me gspud držaum praudnk mal bl skus prste pugledal, kedr me dubija pred uči. Za nou let vošm pa glih tku. Kar se gspudarske grize am tiče, pa kar putrpimo. Sej sma jo že vajej. Enkat ja u že konc. Če grize ne, bo pa naa.

K. N.

* Nežkino pisanje je bilo namenjeno za božično številko, pa je žal zaradi pomanjkanja prostora moralo uostati.

Takole jih dobi na Kitajskem nezvesti zakonec

Z življenjem plačana šala

V Šalankih blizu Užhoroda (Podkarpatska Rusija) sta v soboto zvečer dva možka s počrnjenima obrazoma vdrla v kuhinjo občinkega tanika Popoviča, začela rogoviti in v vznemirjat posle, češ da sta vlomilca in hočeta d nar. Dekla, vsa v strahu, je začela vpiti na pomoč. Popovič, ki je prihitel v kuhinjo, je oba našemljena vsiljivca pozval, naj se takoj izgubita od tod. Ta dva pa nista rekla ne bev ne mev, ampak kar naprej kolovratila po kuhinji. Popovič je zgrabil samokres in začel streljati. Bil je namreč prepričan, da sta dva vlomilca prišla po denar, ki ga je on čez dan prejel za občinske davke. Popovič je streljal tako dobro, da je enega neznanca takoj ubil, drugi pa je kmalu umrl v bolnišnici.

Ta, ki je umrl v bolnišnici, pa je pred smrtjo povedal, da nista bila resnična vlomilca, ampak da sta le za šalo hotela Popoviča preplašiti. Bila sta 21 let stari učiteljev sin Stefan Gagan in neki 20letni železničar. Domenila sta se, da bosta »gospodo malo prestrašila«. Preoblekla sta se, vi počrnila obraz in sta najprvo vdrla v stanovanje ondotnega vpokojenega učitelja ter od njega zahtevala denar. Stari učitelj pa ju je spoznal in povabil celo na večerjo, ves vesel, da jima ni na sedel. Potem sta šla plašit Gaganovega očeta, ki pa ju je tudi takoj spoznal. Ko pa sta prišla k Popoviču, ju ta ni spoznal in nezreča se je zgodila.

* Pomislite, gospod Te-le razvaline so več ko 2000 let stare!
* Ne govorite tako otročje. Saj smo šele l. 1933.

Sport

Balkanska olimpijada v rokoborbi

Naša država si je priporila drugo mesto na balkanski olimpijadi rokoborcev, ki se je vršila v Carigradu. Rezultati pa so sledeči: baniam Birie (Turčija); peresna Jašar (Turčija); lahka Schaechter (Jugoslavija); polsrednja Said (Turčija); srednja Nuri (Turčija); polteška Ahmet (Turčija); teška Mehmed (Turčija). — V končni klasifikaciji se je ponovno plasirala na prvo mesto Turčija, na drugem mestu je Jugoslavija, ki je bila lani na tretjem mestu, in tretje mesto je zasedla Grčija (lani je bila druga). Bolgari se sploh niso plasirali.

★

Kolesarske društvo »Sora«, št. Vld nad Ljubljano je imelo letos dokaj zgodaj 9. redni občni zbor. Ker se je zimski sport jako razvil, je umerno, da je nastala nujna potreba, da se v ljubljanski okolici ustanovi pod okriljem katerega sportnega društva smučarski odsek. Naši smučarji so si z marljivostjo in trudom zgradili v Podutiku nad gostilno Vodnik prav dobro skakalnico. SD »Sora« bo pričel smučarski tečaj v nedeljo 24. decembra ob 2. Tečaju lahko pristopi vsak, če tudi ni član. Vodil ga bo poljski strokovnjak g. Bachleda Jan, akademik iz Zakopan. Kdor želi pristopiti k sekciji ali udeležiti se tečaja, dobi potrebna navodila pri g. Vodniku Pavlu, gostilničarju in trgovcu v Podutiku.

Izid obnega zbora kolesar. društva »Sora«. Po izredno živahni debati se je sprejelo 22 novih članov smučarjev. Nato je bil izvoljen 7 članski odbor in sicer: predsednik Medved Toni, jurist; odborniki: Dolničar Karel, polir, Kolman Fr., uradnik, Grudnik Rudolf, mehanik, Mrva Stane, čevljar, mojar, Trobec Ivo, fotograf, Tomažič Ivo, klepar. Po volitvah so bila društvena pravila spremenjena odnošno prirojena za vse sportne panoge. Društvo se je zato preimenovalo v SD »Sora« s sedežem v Dravljah. Ustanovili sta se zaenkrat kolesarska in smučarska sekcija.

Sportno odlikovanje. Mariborska kolesarska Podzveza je imenovala bivšega glavnega tajnika in sedanjega tretjega predsednika Kolesarske zveze kr. Jugoslavije v Zagrebu za izredno velike zasluge napram Mariborski Podzvezi, za svojo *častnega člana* ter mu pri tej priliki izročila v ta namen *častno diplomu*. Čestitamo agilnemu in naprednemu sportniku!

SK Begunje priredi v nedeljo, 31. t. m. medklubsko alpsko tekmo v teku in smuku na 10 km z višinsko razliko 450 m. Tekmujejo pri JZSS verificirani člani, ki se prijavijo na predpisanih prijavnicah. Prijave s prijavnino 5 Din sprejema klub najkasneje 1 uro pred startom. Start ob 9 pred restavracijo Turist. Prvi trije prejmejo diplome.

Za smučarje

Sportni klub Mrija Smučarska sekcija. Danes ob 16 se vrši seja tehničnega odbora. — Seja prireditelne odbora za Stadionsko prireditel se vrši ob 18. Pozivajo se sledeči gospodje: dr. Korber, Vučnik, Mahkovec, Karba, Polajnar, Banko, Baltezar, Vidic, Rosshoupl in Kajfež.

Smučarski klub Ljubljana priredi v nedeljo, 31. t. m. mladinsko smučarsko tekmo v teku v treh skupinah in sicer: do 12. leta tekmujejo na progi 1 km, od 12. do 15. leta na progi 3 km in od 15. do 18. leta na progi 5 km. Zbirališče v gostilni na strelišču pod Rožnikom. Start ob 14 (2). Prvi trije od vsake skupine prejmejo diplome. Prijavitel se je v klubovih lokalih v Kazini dnevno od 18—19 (6—7) in pa eno uro pred startom. Tekmovati morajo tudi nečlani. Vsakdo pa tekmuje na lastno odgovornost.

Mariborski smučarski klub ima v zimski sezoni 1933-34 stalne smučarske tečaje v Pohorskem domu na Pohorju, pensin Brezje (Pirkhof) žel. postaja Guštanj-Kolje ter Rogaška Slatina (od januarja dalje). — Klubsko smučarska tekma na daljavo se vrši 7. januarja 1934 pr iRuški koči na Pohorju. Seniorji tekmujejo na 18 km, juniorji (do 18. leta) pa na 8 km. Prijave s prijavnino 5 Din je poslati do 5. januarja 1934. Tekmuje se za naslov klubskega prvaka. Časina in praktična darila. Istočasno se vrši klubsko tekma SK Železničarja Maribor.

Mariborska cimsko-sportna podzveza v Mariboru. Tečaj za tek na daljavo na Pohorju pri Senjorjevem domu se vrši od 8.—18. jan. 1934. Počuje samo za tekmovalce češkoslovaški trener Leon Stehlik. Celotna dnevna oskrba in prenočišče 35 Din. Prijave do 31. dec. 1933 na JSS ali MZS v istočasno položljivo zneska 100 Din, ki se vstaje v oskrbino. Omejeno število udeležencev. Dostop iz železniške postaje Brezno-Ribnica oz. iz Fale in smuk preko Klopskega vrha, Peska na Seniorjev dom (v tem slučaju prevoz priljage. — Parma Bruno, l. r., predsednik.

Smučska šola na Pesku, Pohorje (podr. SPD Konjice). Stalni smučski tečaji od 15. decembra do 15. marca 1934 pod strokovnim vodstvom priznanega smučkega učitelja g. Vodenika. Vstop v tečaj vsak dan mogoč. Šestidnevni tečaji. Za tečajnike prvovrstni penzion (štirikratna hrana in učnina) od 38—48 Din. Dohod za smučarje iz Celja—Konjice in Celje—Vitanje autobus, z vlakom Poljčane. Informacije daje podružnica SPD v Konjicah.

Smučarski ABC je lični žepni pripomoček, ki ga je spisal g. Jože Kodran za smučarje, zlasti za začetnike. Knjižica govori o smučarjevi opremi, dalje obravnava smučske like od hoje po ravnem, preko pluzne zavore, zavojev in lokov pa do čiste kristjanije, terenskih in prečnih skokov. Hvale vredno je, da ima knjižica tudi poglavje o mazanju

smuč, saj vemo, da si večina smučarjev v tem pogledu še danes ni na jasnem.

Avtorju moramo biti za njegovo delo hvaležni, kajti na 35 straneh je prav lepo podal osnovne nauke o smučanju, katere mora poznati vsak smučar. Knjigo priporočamo zlasti začetnikom in ker stane samo 6 Din, bodo vsi segali po njej.

»Jugoski«, prva jugoslovanska smučarska šola (tečaj) smučkega odbora, podružnice SPD v Kranjski gori. Šolo vodi prvi jugoslovanski smučarski učitelj, diplomiran za avstr. drž. učitelja arberške tehnike, g. Zore Zdravko. Šola je urejena po vzoru »Schneiderjeve šole. Sistem je ta, da se da možnost razvoju vsem starostnim razredom enako s to razliko, da ima vpeljane razne načine učenja za starejše, za dame in otroke. Smučarji so razdeljeni v štiri skupine: od začetnikov pa do izvežbanih smučarjev.

Tečaji se pričnejo decembra in trajajo, dokler bodo snežne prilike ugodne. V tečaje se lahko vstopi vsak čas.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

od 27. decembra 1933, telefonično

Bistrica-Boh. Jezero: —8°, po malem oblačno, mirno, sneg suh pršič, 10 cm snega na podlagi 70 cm, snuka ugodna. — **Kranjska Gora-Ratece-Planica:** —10° barometer se dviga, jasno, mirno, sneg suh pršič, sankaljšče uporabno, Vršič in Tamar 350 cm pršiča. — **Bled-Jezero:** —4°, lahka megla, mirno, sneg južen, snega 50 cm, led grapav, debelina 25 cm.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 28. decembra: 12.15 Reproducirani vokalni koncert: arije. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, reproduc. glasbene slike: iz daljnih dežel. 18.00 Predavanje za kmet. gospodinjice: O pravi štedljivosti (ga. Govekarjeva). 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). 19.00 Srbohrvaščina (dr. Rupel). 19.30 Plošče po željah. 20.00 Prenos iz Beograda. 22.00 Čas, poročila, Radiojazz.

Petek, 29. decembra: 12.15 Reproduc. klavirski koncert. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, angleška lahka glasba na ploščah. 18.00 Smučarska gimnastika (Drago Ulaša). 18.30 O viteških sekcijah Nar. odbrane (Franjo Kokolj). 19.00 Sokolska telovadba (Trček Stane). 19.30 Smučarsko predavanje (Drago Ulaša). 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Čas, poročila, reproducirana moderna plesna glasba.

Drugi programi

Četrtek, 28. decembra:

Belgrad: 20.00 Večer belgradskih skladateljev. 20.45 Operne arije. 21.05 Radio orkester. — **Dunaj:** 12.00 Orkestralna glasba. 12.15 Vokalni koncert. 18.55 Don Carlos, opera, Verdi. — **Budimpešta:** 13.30 Koncert simfoničnega orkestra. 17.30 Klavirski koncert. 18.30 Samospevi. 19.30 Hoffmannove pripovedke, opera, Offenbach. — **Milan:** 17.10 Plesna glasba: orkester. 21.00 Prenos iz opere. — **München:** 19.00 Koncert za dve violini, oboe, čelo in orkester (Mozart). 20.30 Vesela vdova, opereta,

Pred mescem dni sem bila na videz 10 let starejša

»Linea sem brazde okrog ust in oči, razširjene pore in upadlo vešto kožo. Danes je moja polt ravnotako lepa, kakor polt moje lepe, mlade hčerke. Po zaslugi izrednega odkritja profesorja dunajske medicinske fakultete zamore koža absorbirati hrano ter jo spreminjati v zdravo in živo kožno tkivo. Ne leta, temveč preslaba hrana povzroča grbe in vohavost kože. Uporabljala sem sredstvo, katero mi je priporočal zdravnik, pa sem v 4 tednih postala za 10 let mlajša. Nadam se, da bo vsaka žena, ki je že preko 25 let, storila isto in bo deležna istega veselja kakor jaz.«

Jamčimo s svoto 200.000.— Din, da vsebuje krema Tokalon hranljive dodatke, o katerih pravijo slavne avtoritete, da pomažujejo kožo. Ti dodatki so: olivno olje, sveža smetana, emulzirani ekstrakti iz beljaka in rumenjaka. Ze po eni noči boste opazili naravnost neverjetne uspehe. Z redno uporabo dobite mlado, lepo, svežo in čvrsto polt brez vsakih gub. Krema Tokalon, rožnate barve, naj se uporablja ponoči, ona bele barve, (ne mastna) pa podnevu. Uspeh je zajamčen, v nasprotnem primeru pa se vrača izdan denar.

Lehar. 23.00 Koncert. — **Praga:** 19.30 Mandolinski kvartet. 19.45 Angleške pesmi. 20.05 Koncert zbora moravskih učiteljev. 21.15 Koncert vojaške godbe. — **Rim:** 17.00 Vokalni koncert. 20.40 Simfonični koncert. — **Varšava:** 17.20 Klavirski koncert. 20.00 Poljudna orkestralna glasba.

KNEBL ADOLF naznanja v svojem in v imenu svoje hčerke ERNE KNEBL ter ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njegova iskreno ljubljena soproga, mamica, sestra, teta in svakinja, gospa

Karolina Knebl

roj. Pauschin
soproga trgovca

danes ob eni zjutraj po kratkem, mukepolnem trpljenju, previdena s svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo v petek, dne 29. decembra 1933 ob dveh popoldne izpred mrtvašnice Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu, kjer jo bomo položili v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 30. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 27. decembra 1933.

Posebna naznanila se ne bodo razpošiljala.

Tvrdka »Chemotechnica« družba z o. z. v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je nenadoma umrl njen zaslužni sodelavec, gospod

Drašček Teodor

major v pokoju

Ohranimo prezasluznega sodelavca v trajnem in častnem spominu.

V Ljubljani, dne 27. decembra 1933.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

15. decembra 1918.

Vsak dan nam zabičava oče, preden odide v bolnišnico, da naj odojka pošteno krmimo. Celo polovico svojega črnega kruha žrtvuje »Murzykici«. Prav za prav je pa zelo žalosten puje, z dolgim rilcem, visokih nog in strašno suh, ker ga slabo krmimo; pa je vendar naše upanje, naš božični pujsek!

16. decembra 1918.

Vsak dan grem k staremu duhovniku. Njegova žena ne vstaja več, mislim, da je zbolela za pegastim legarjem. Strežem ji, kolikor mi je možno.

17. decembra 1918.

V tovarnah je, kot se zdi, nezadovoljnost s sovjetskim režimom že zelo velika. Delavci zabavljajo v »očeredu« (gosa vrata) in pravijo, da pod carjem ni bilo nikoli tolike lakote in takih krutosti. Posebno smrti inženjerja in njegovih treh sinov ne morejo pozabiti. V očeredu sem slišala delavca, ki je dejal:

»Tega so gotovo za nič odpravili. Pridejo od bogvekod, pa jih ustrel! Ko da bi mi ne vedeli sami bolje, koga je treba ustreliti in koga ne! Komaj je dogovoril, so ga aretirali in še istega dne ustrelili. V zadnjih dneh so mnogo delavcev zaprli, ki so v očeredu izražali svojo nezadovoljnost in v teh dneh je bilo baje več ko sto delavcev ustreljenih in tudi nekaj delavk.

Ko sem danes zopet prišla k svojemu staremu duhovniku, ni bilo nikogar in v stanovanju je bilo vse razmetano. Storožev deček mi je pove-

dal, da so danes ponoči čekisti prišli ponja.

Menim, da se kaka bolezen pase v meni, strahno me boli glava, kar je pri meni nenavadno. In v kolonih in komolcih čutim topo bolečino in tganje.

Kaj je neki z Vedimom?

18. decembra 1918.

»Kako naj za božič pripravimo pujska?« je vprašal danes zjutraj oče ko je odhajal. »Ali z zeljem ali raje z ajdo?«

»Pišel funt ajde imam še skrite!« je dejala mati.

»Oh, malo smetane, ko bi jo mogli kje iztahniti!« je dostavil oče hrepeneče.

Ko sem šla skoč Gorbunovo sobo, sem ališala, da nekdo joče. Bil je Gorbunov sam! Sedel je na blazinjaku in dobesečno jokal. Ko me je opazil, je planil kvišku in krilnil:

»Vse je izgubljeno, ker je zdaj med boljševiki desetkrat več tatov in podležev kot poštenih ljudi! Srečni ste, »Beli« vas bodo kmalu osvobodili!

19. decembra 1918.

Naša uboga Murzylka je postala žrtev hudega mráza, ki je nastopil danes ponoči. Tako smo torej brez pujska za božič! Oče je kar potrt, posebno hudo mu je, da ne more svoj družini napraviti nobenega veselja za božič. Tudi mati je obupana. Starim ljudem je še težje biti brez »praznikac« kot mladini.

Sklenila sem, vse poskusiti, da kakorkoli rešim družini praznik. Na trgu zdaj baje prodajajo konjsko meso; čeprav seveda ne veš, ali so konja zaklali ali je sam poginil, je vendar vsakdo srečen, če more uloviti kos te delikatese. Zares, konjsko meso je še vedno boljše kot krompir in črn kruh iz ovsene moke. Na trgu je bilo polno

kupcev, prodajalcev pa prav malo. Okrog nekega kmeta se je prerivala gosta množica žensk z jerbasi. Vrinila sem se v vrsto. Kmet je prodajal zajce; glad je prisilil ljudi, da niso jedli le konjskega mesa ampak celo zajce, da so jih celo imeli za primeren nadomestek za božičnega prašička! Komaj sem pa dobro stala v vrsti, ko mi nekako štirinajstleten mladič zgrabi in iztrga denarnico iz roke. Hkrati je zagnalo krdelo osem- do desetletnih otrok okrog mene tako rabuko, da so moje kričke čisto zaglušili. Ko sem se izrinila iz množice in gledala, kam je pobegnil mladič, mi je nekdo drugi iztrgal še sanke, ki sem jih imela s seboj, da bi nanje naložila živila. Ugledam miličnika.

»Tovariš miličnik!« pokličem. »Ukradli so mi denarnico!«

»No, in kaj želite?« je vprašal smelo. »Če bom za vsakim tekem, ki na trgu ukrade denarnico, bom imel dosti posla!«

Fantlini so že davno izginili v množici in ni mi preostalo drugega kot iti domov. Denar — plača enega meseca — in prstani, ki mi jih je dala mati, da jih zamenjam, so šli po vodi in z njimi tudi upanje na božično pojedino.

20. decembra 1918.

Vedno me strahovito boli glava. Ne vem, kaj bo iz tega.

21. decembra 1918.

Gorbunov in njegova žena sta danes pobegnili, ker so »Beli« baje že čisto blizu. Odšla sta ponoči. Žena je blizu poroda.

¹ V nekaterih krajih v Rusiji velja zajčje meso toliko kot pri nas pasje.

22. decembra 1918.

Prišlo je povelje, da se izprazni vsi uradi in zavodi. Tudi bolnišnica, kjer dela moj oče. Dali smo mu na pot ves kruh, kar smo ga še imeli, perilo in odeje. Ob dveh je že moral iti na kolo-dvor, odkoder se bo odpeljal v smeri proti Moskvi. Odšel je, nihče ni vedel, kam; mi smo ostali v bojnem ozemlju. Govori se, da Rdeči mesta ne predado brez boja; z vso hitrico ga utrjujejo.

»Če se vname boj, pojdite v klet!« je dejal oče. To so bile zadnje besede. Potem nas je poljubil, blagoslovil in šel. Iz daljave se je slišalo zamolklo bobnenje težkih topov.

Stanovanje se je izpraznilo. Vse komisarije, rdeče sestre in ostale so evakuirali.

23. decembra 1918 — ponoči.

Ne morem spati. Pri vsakem strelu, ki ga slišim iz daljave, se prestrašim. Tako mi je, ko bi se življenje v meni ustavilo, ko da sem zblaznela. Misli prihajajo in odhajajo liki strgane cape. Zdaj mislim na očeta, zdaj na Grizeldo, zdaj na Vadima. Mucika Marta prihaja k meni in se mi stiska ob koleno. Tudi ona ne spi. Zakaj?

Zopet strel. Kdo strelja? Rdeči ali Beli? Ali oče še živi? Govore, da nameravajo Rdeči vse one, ki so bili evakuirani, na progi postreliti...

Zopet strel, čisto blizu, skoraj pred našo hišo. Mati pride iz svoje sobe k meni. Hodiva sem ter tja in čudno gledava vse te postelnjake, umivalnike, stole, klavir, ki mu pokrov razbit visi nizdol, razbit luster. Maša plane v sobo:

»Streljajol! Streljajol!»

»Moj Bog, kdaj bo že mir, da bom mogla spat!« kriči Irina ježno iz svoje sobe. »Danes streljajo, včeraj so streljali, vsak dan streljajol!»

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šent-jovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. Pri oglasih reklamnega značaja se račun enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Damske plašče

vseh vrst, kar je na zalogi — z 20% popustom — dobite pri

F. I. GORIČAR

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Ne zamudite ugodne prilike!

Službe iščejo

Hlapec

priden, zvest, vaje pri konjih in vseh kmečkih del, star 22 let — išče službo pri poslovnem gospodarju. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15048.

Brezplačno službo

prevzamem kot zdravniška asistentka, bolničarka pri boljši, slovensko govoreči družini, da bi se naučila slovenščine. Imam diplomu bolničarske šole na Dunaju. Ponudbe pod »Hrana in stanovanje« št. 15129 na upravo »Slov.« v Mariboru. (a)

Kmečko dekle

19 let stara, vseskozi poštena, zdrava, močna — želi priti za služkinjo k neki dobri družini v mesto. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15127. (a)

Službodobe

Pridno služkinjo

ki zna dobro kuhati in bi pomagala tudi na vrtu, sprejemem za vsa hišna dela. Nastop 1. januarja. Ponudbe z označbo plače poslati na Ljubič, Zagreb, Jurjevska ul. 30. (b)

Denar

Najkulantnejša posojila

dajemo na vloge v bank, vrednostne papirje, vojno škodo, državne bonde, Blairrova posojila in na kurantno blago. Naloge iz province promptno izvršujemo. Pučka štedionica, Zagreb, Meduličeva br. 31. Telefon 90-03. — Naš zastopnik za dravsko banovino je Rudolf Zorč, Ljubljana, Gledališka ul. št. 12, na katerega se je obrniti. (d)

Objave

»Elegantno«

Dvignite pismo. (o)

Golaž ekstrakt

prodajajo specerije in delikatese. — Ekstrakt dr. z o. z., Gosposvetska 8.

Stanovanja

Trisobno stanovanje

se odda takoj v Riharjevi ulici št. 6-L. (c)

Razno

Starejša oseba

ki bi imela vsoto 20 do 25 tisoč dinarjev — se sprejme v dosmrtno oskrbo. Ponudbe pod značko »Posestnica« št. 15109 na upravo »Slovenca«. (r)

Prodamo

Zimske suknje

manjane suknje, najboljši nakup: A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (f)

Za živinorejce

neobhodno potrebno Težakovo olje za živino — se dobi samo pri tvrdki M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13. — V ročkah od 5 kg za 100 Din, po ročki s plačano poštnino.

BORUSSO
CYANPLIN KAPSULE
NAIMOČNEJŠI STRUP ZA LISICE
Glavni založnik: lekarna pri ORLU Celje.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Ugoden nakup

Meščanska korporacija v Kamniku proda iz prostora in sicer: 1. tri hiše s korporacijsko pravico; 2. gozde: 2 parceli v »Tolsti gori«, 2 parceli v »Suhem potoku«, 2 parceli v »Soteski«, 1 parcela v »Krvavem grabnu«, 2 parceli v »Mestnem lesu« in nekaj manjših parcel; 3. travnike in njive: Kmetov hrib; 4. razni prodi — Vse parcele so v Kamniku ali bližnji okolici. Vsa posojila se dobe pri Upravi Meščanske korporacije v Kamniku. (l)

Okenska krila

gotova, 57 komadov po 145 x 65 cm ter 26 komadov po 70 x 57 cm, ležeča pri tvrdki Perko, Celovška 121 — prodaja upravitelj stečajne mase Tornado dr. Benkovič Ivo v Ljubljani, Beethovnova št. 14 (palača Dunav), ki prosi oferte. (l)

Ptičjo hrano

prvovrstno, za vse vrste ptic — po nižji ceni: Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Vence

šopke, nagelčke — lahko naročite tudi potom telefonske številke št. 27-66. Vrtnarstvo I. JEMEC, Maribor, Prešernova 16.

Išče se finansier oziroma družabnik!

Domače izvršno vpeljano podjetje sprejme družabnika oziroma finansiera za povečanje in razširjenje svojega obrata. V postev pridejo tudi hranilne knjižice res prvotnih in dobrih denarnih zavodov. Sigurnost naložitve kapitala, dobro obrestovanje in dober ter stalen zaslužek zagotovljen. Cenjene ponudbe je nasloviti na: »Aloma Company« v Ljubljani pod št. 9999/34.

Javljamo žalostno vest, da nas je dne 24. t. m. nenadoma zapustil naš ljubljani soprog, brat, svak in stric, gospod

Teodor Drašček

adm. major v pokoju

Pogreb se je vršil dne 26. t. m. ob 16. uri. Maša zadušnica bo v soboto, dne 30. t. m. ob pol 8 v stolnici.

Zahvaljujemo

se hkrati vsem, ki so blagopokojnika spremili k večnemu počitku in vsem darovalcem vencev in šopkov.

Ljubljana, dne 27. decembra 1933.

BERTA, soproga
MARIJA BRUMAT, sestra
in ostalo sorodstvo

Albert Maks Stiger naznanja v svojem in v imenu svoje sestre Ide Stiger ter v imenu svoje soproge Siddy Stiger roj. Aidinyan in v imenu svoje hčerke Elisabete, tužno vest, da je njih iskreno ljubljani oče, gospod

ALBERT STIGER

veletrgovec, bivši župan in častni meščan mesta Slovenska Bistrica

v nedeljo, dne 24. decembra 1933, v 87. letu svoje starosti, po dolgi in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Zemljske ostanke prebлага pokojnika smo v torek, dne 26. decembra 1933 popoldne položili k večnemu počitku v rodbinsko grobnico.

Slovenska Bistrica, dne 27. decembra 1933.

Kupimo

Vsakovrstno

Zlato kupnje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir Ljubljana,
Wollova ulica št. 3.

Obrt

Zične posteljne vloge in zložljive železne postelje izdelane naenice ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulec, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, Ljubljana. (t)

Lanene tropine

in druge krmila nudi najceneje veletrgovina žita in moka A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 2a

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Čitajte in širite »Slovenca«!

Standard Radio

SUPER OLIMPIKON

Naposled!

Aparat, ki izedinja vse oblike, ki se zahtevajo:

Moderna zunanost
Odlična kvaliteta
Visoka selektivnost
Idealno lep zvok
Nizka cena in na 12 mesečnih obrokov!
Obrnite se na naše zastopnike.

Zastopstvo:

„**RADIO**“ reg. zadruga v Ljubljani
Z O. Z.

Telefon 31-90

Miklošičeva cesta 7

Telefon 31-90

Gospod Dolinšek Vitomir iz Celja ni več naš zastopnik ter nima pravice sprejemati za nas nikakih plačil, česar sploh nikdar imel ni.

Frank i drugovi
Novi Sad.

UMRLA NAM JE DANES NASJA NEPOZABNA SEFINJA
GOSPA

KAROLINA KNEBL ROJ. PAUSCHIN

OHRANIMO JO V ČASTNEM SPOMINU!
LJUBLJANA, DNE 27. DECEMBRA 1933

HVALEŽNO OSEBJE TVRDKA A. PAUSCHIN

Globoko potrta pod voljo Vsemogočnega javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustil naš preljubi soprog, skrbni oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Ivan Bahovec sen.

bivši tovarnar, trgovec itd.

v 80. letu starosti
Pogreb bo v petek, dne 29. decembra 1933 ob 4 popoldne iz hiše žalosti Streliška ulica št. 37 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 27. decembra 1933.

ZALUJOČL